

DRAUGAS

PERIODICALS
August 23, 2002
Vol. LXXX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
PENKTADIENIS - FRIDAY, RUGPJŪCIO - AUGUST 23, 2002

THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-22-02

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 163
Kaina 50 c.

Šlame numeryje:

Lietuviai futbolininkai nugalėjo „Spartą“; nesėkmės lydi Lietuvos krepšininkus.
2 psl.

Amerikojė siaučia sparnuoti teroristai – tai „West Nile“ virusą nešiojantys uodai, – Danutė Bindokienė; Lietuvoje prezidentinių kandidatų – jau dvylika.
3 psl.

Atostogas Šatų šeima dažniausiai praleidžia kelionėse, žinoma, o jos gražiausios – po Lietuvą.
4 psl.

Hollywoodo naujienos.
5 psl.

Dar lietuvių mokslininko išpūdzį iš Texas; PLC, Lemonte, vyks lietuvių respublikonų gegužinė, dalyvaus daug valstijos valdžios atstovų.
6 psl.

Sportas

* Lietuvos krepšinio lygos (LKL) čempionas Vilniaus „Lietuvos rytas“ trečiadienį 49 taškų skirtumu – 103:54 – sutriuškino trijų dienų turnyrą Lietuvos sostinėje baigusią „Team Champions“ (JAV) vyrų krepšinio komandą. Pirmose trijų dienų Vilniuje rungtynėse „Team Champions“ krepšininkai pirmadienį 104:89 įveikė iš septynių Lietuvos krepšinio lygos (LKL) klubų sudarytą rinktinę, o antradienį 89:110 pralaimėjo Latvijos krepšinio čempionui „Ventspils“ klubui.

* Šiaurės Amerikos nacionalinė ledo ritulio lyga (NHL) New York'o „Rangers“ klubo žaidėjų lietuvių Dariaus Kasparaitis ir ceko Bobbi Holik sutartis pripažino negaliojančiomis. NHL vadovus netenkino sutarties punktas, pagal kurį ledo ritulininkai turėtų gauti pinigų net ir nežaisdami – t. y. streiko metu. NHL nuomone tai jau yra žaidėjų asociacijos kolektyvinės sutarties pažeidimas. New York'o „Rangers“ klubas dar liepos pradžioje įsigijo 29 metų D. Kasparaitį ir pasirašė su juo 6 metų 25,5 mln. JAV dolerių sutartį.

Naujausios žinios

* „Lietuvos dujų“ privatizavimo dokumentai netrukus bus išsiųsti Rusijos susivienijimui „Gazprom“.

* Archeologai atskleidė viduramžių Vilniaus pletros paslaptį.

* Privalomuoju draudimu apdrausta beveik 1 mln. transporto priemonių.

* Seimo pirmininkas žada paramą smulkiam ir vidutiniam verslui.

* Dėl valiutų kursų svyravimo Baltijos laivų statykla pirmąjį pusmetį patyrė 200,000 nuostolių.

Lietuvą supa didžiausia gaisrų grėsmė

Tebesitęsiant karščių sukeliamai sausrai, trečiadienį Lietuvos teritorijos vyrauja aukščiausio laipsnio gaisringumas, ketvirtadienį perspėjo Aplinkos ministerija.

Rugpjūtį Lietuvos miškuose jau kilo 226 gaisrai, dega durpynai.

Vilniuje dėl apylinkėse degančių durpynų jau kelinta diena tvyro aitrūs smogas.

Ugnis įvairiose Lietuvos vietose iš viso yra apėmusi apie 120 hektarų durpynų, ir visomis išgalėmis dirbantiems ugniagesiams nepavyksta nusiolti gaisrų.

Pasak specialistų, ugnis durpynams jau padarė neatitaisomos žalos, nes vieno metro durpių klodui susidaryti reikia tūkstantio metų.

Aukščiausios – penktos klasės – gaisringumas Lietuvoje susidarė, nes daugelį dienų nelijo, o karščiai siekia 26-30 C (79-87 F) laipsnių. Kai kuriuose rajonuose, daugiausia Šiaurės Rytų Lietuvoje, jau 40 dienų, kai neiškrito nė lašo lietaus. Spėjama, kad karšti ir sausi orai Lietuvoje vyraus dar mažiausiai 5-7 dienas.

Karštis ir sausi orai alina ir vandens telkinius. Šiuo metu vandens lygis Nemune, Neryje, Nevėžyje yra arti žemiausios per pastaruosius 50 metų ribos.

(BNS)

Gaisrininkams nepavyksta užgesinti gaisro, kilusio netoli Vilniaus plytinčiame Rudaminos durpynė. Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

Dievo Motinos paveikslas atleidams grįžta į Šiluvą

Vilnius-Šiluva, rugpjūčio 22 d. (Elta) – Į didžiulius Švenčiausiosios Mergelės Marijos gimimo atleidus Šiluvoje kelias ir stebuklingu laikomas paveikslas „Dievo Motina su Kūdikiu“.

Didieji Šilinės atleidai Šiluvoje prasidės rugšėjo pirmąją Tautos laisvės dienos minėjimu.

Šiluvos Švenčiausiosios Mer-

gelės Marijos bazilikos altoriaus paveikslas „Dievo Motina su Kūdikiu“, 1786 metais vainikuotas Popiežiaus dovanomis aukso karūnomis, nuo pernai metų rudens tiriamas ir restauruojamas Vilniuje, Lietuvos dailės muziejaus Prano Gudyno restauravimo centre.

Nors arkivyskui Sigitui Tamkevičiui apsimankius šiame centre buvo žadeta, kad iki didžiųjų atleidų visi restauravimo darbai bus baigti, nuodugnūs fizikiniai, cheminiai, biologiniai ir menotyriniai tyrimai atskleidė kai kurių netikėtumų ir restauravimo darbai užsitsė. Nustatyta, kad šis garsusis paveikslas buvo restauruotas ir taisytas bent penkis kartus. Rentgenografinis vaizdas rodo ir gana nemenkus pertapymus, netgi pakeičiant Marijos galvos apdangalo formą.

Restauraciją, pasak specialistų, ypač apsunkina tai, kad yra ištrupėję ne tik autoriniai, bet ir vėlesnių užtapytų dažų ir grunto sluoksniai.

Nukelta į 5 psl.

Futbolo aistrūolių veiksmi Kaune ižeidė Lietuvos žyds

Lietuvos žydų bendruomenės (LŽB) pirmininkas Simonas Alperavičius pasipiktino lietuvių futbolo aistrūolių antisemitiniais veiksmais per trečiadienį Kaune vykusias draugiškas Lietuvos ir Izraelio rinktinėlių varžybas.

Tuo tarpu Lietuvos futbolo federacijos vadovas pareiškė neįžvelgias tame problema.

Per rungtynes, kurias Lietuvos rinktinė 2:4 pralaimėjo Izraelio vienuolikei, lietuvių aistrūoliai iškele plakata su teroristinės palestiniečių organizacijos „Hamas“ pavadinimu, Palestinos vėliavą bei skandavo nacių šūkį „Juden, raus!“ (žydai, lauk!).

Lietuvos žydų bendruomenės pirmininko vertinimu, futbolo aistrūoliai jau kelintą kartą viešai pademonstravo antisemitines pažiūras bei nepagarbą priešininkų komandai. „Lietuvai tokie dalykai nedaro garbės einant į Europos Sąjungą ir NATO, be to, panašūs incidentai jau tampa sistema.“

Nukelta į 5 psl.

Vyriausybė raginama susigražinti kontrolinį „Mažeikių naftos“ akcijų paketą

Vilnius, rugpjūčio 22 d. (BNS) – Vilniuje trečiadienį posėdžiavusi opozicinės Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) taryba paragino vyriausybę susigražinti „Mažeikių naftos“ (MN) kontrolinį akcijų paketą bei valdymo teisę, o vėliau ieškoti „naudingo Vakarų partnerio“.

Šią savaitę JAV bendrovė „Williams“ pranešė parduosianti savo turimas MN akcijas ir valdymo teises Rusijos bendrovei „Jukos“.

Amerikiečių sprendimas buvo netikėtas valstybės vadovams ir sukėlė jų pasipiktinimą. 1999 metais amerikiečių atėjimas į MN buvo siejamas su siekiu mažinti Lietuvos energetikos priklausomumą nuo Rytų.

Konservatoriai pareiškė, jog

nuo vyriausybės politinės valios priklausys, ar ir toliau bus siekiama energetinio nepriklausomumo, suprantamo kaip „vienašalės priklausomybės nuo Rusijos subjektų mazinimas, siekiant ir alternatyvių šaltinių, ir Vakarų kapitalo Lietuvos energetikoje“.

Pareiškime teigiama, jog 2001 metais atėjus socialdemokratų vadovo Algirdo Brazausko vyriausybei, buvo susilpninti saugikliai, kad MN akcijos nepatektų į euroatlantinės integracijos kriterijų neatitinkančių subjektų rankas. Kaip pavyzdys, nurodomos 2001 metų rugpjūtį Seimo priimtos MN įmonės reorganizavimo įstatymo pataisos, padariusios išimti, jog MN netaikoma

Nukelta į 5 psl.

Lietuvos naftos rinka atsidera Rusijos firmų įtakoje

Vilnius, rugpjūčio 22 d. (LR-BNS) – Rusijos naftos bendrovė „Jukos“ įsitvirtinus naftą gabenančioje ir perdirbančioje „Mažeikių naftoje“, Lietuvos naftos ir jos produktų rinkoje viešpataus rusiškas kapitalas, mat didelę degalų didmeninės ir mažmeninės prekybos rinkos dalį jau yra atsiriškęs Rusijos „LUKOIL“.

Naftos produktų rinkos dalyviai mano, kad greičiausiai ateityje viską valdys viena bendrovė, nes sunkiai įsivaizduojama, kad viena Rusijos įmonė kontroliuotų naftos perdirbimą ir gabenimą, o kita – naftos produktų prekybą.

Naftos versle, turinčioms naftą ir degalų gamyklas, reikia mažmeninės sistemos naftos produktams parduoti, o naftos produktų prekiautojams – pigių degalų, todėl jie siekia valdyti gamyklas.

Todėl naftininkai mano, kad „Jukos“ ateityje gali įsigyti „LUKOIL“ padalinį Lietuvoje „Lukoil Baltija“. Kitas variantas – Mažeikių naftos perdir-

bimo gamykla gali atsiderinti „LUKOIL“ rankose, o „Jukos“ pasilikti naftos ir jos produktų gabenimo vamzdynus bei Būtingės naftos terminalą.

Be to, „Jukos“ taip pat dominuotų naftos produktų krovos įmonė „Klaipėdos nafta“, kurią vyriausybė kitamet ketina privatizuoti.

„Jukos“ viceprezidentas Michail Brudno yra pareiškęs, kad bendrovė bus rimta dalyvė ir Lietuvos mažmeninėje naftos produktų rinkoje, bet konkrečių planų neatskleidė.

Dabar „Mažeikių nafta“ per bendroves „Uotas“ ir „Ventus-nafta“ valdo 29 degalines, kurios užima iki 12 proc. mažmeninės prekybos rinkos.

„Lukoil Baltija“ vienas iš vadovų Romas Turlinskas netiki, kad bendrovė gali atsiderinti „Jukos“ rankose, greičiau taip galėtų atsitikti su Vakarų bendrovėmis, kurios turi degalines Lietuvoje. Tačiau jis pripažino, kad viskas yra perkama ir parduodama.

AFGANISTANAS

Bagamo oro pajėgų bazė. JAV kariuomenė ketvirtadienį pranešė, kad JAV vadovaujamos koalicijos pajėgos pradėjo naują operaciją prieš Pietryčių Afganistaną esančius „al Qaeda“ kovotojus. Pasak kariuomenės atstovo spaudai Roger King, šių operacijų tikslas esąs „surasti, suimti arba nukauti visus šiam rajone likusius „al Qaeda“ kovotojus bei jų rėmėjus ir atimti iš priešų prieglobstį šiame rajone“.

IRANAS

Teheranas. Irano naftos ministras Bijan Namdar Zangeneh interviu „Hamshahri“ laikraščiuose, kad naftos kainos nepadidės, jei JAV puls Iraką, nes, siekdamas išvengti kainų šuolio, Jungtinės Valstijos panaudos savo naftos išteklius. Dar antradienį Maskvoje Sabah al Ahmad al-Sabah, einantis Kuwait naftos ministro pareigas, pareiškė, kad Naftą eksportuojančių valstybių organizacija (OPEC) tikriausiai padidins naftos tiekimą, JAV emisis karinių veiksmų prieš Iraką, kuriais siekiama nuversti Saddam Hussein režimą.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

Castolovice. Čekijos prezidentas Vaclav Havel ketvirtadienį pradėjo keturių narystės Europos Sąjungoje (ES) siekiančių Vidurio Europos valstybių viršūnių susitikimą, pareiškdamas, kad ES plėtra yra istorinis iššūkis, gyvybiškai svarbus visiems europiečiams. Kalbedamas per bendrą spaudos konferenciją su Vengrijos ir Lenkijos prezidentais bei Slovakijos ambasadoriumi Prahoje, V. Havel sakė, jog „tolės ES plėtra atitinka vieningos Europos ir vieningo pasaulio interesus“. Keturių valstybės pranešė sutarusios, kad numatytas derybų dėl narystės ES tvarkaraštis neturi būti keičiamas. Be ES narystės siekio, ketvertas taip pat ketina aptarti šį mėnesį vykusią katastrofišką potvynių Vidurio Europoje pasekmes.

Londonas. Naujas JAV mokslininkų laimėjimas gali panaikinti vienos baisiausių terorizmo formų – antibiotikams atsparaus biologinio

ginklo panaudojimo – grėsmę, rašoma britų mokslo žurnale „Nature“. Juodligę tyrinėjantys mokslininkai sugalvojo gydymo būdą, prie kurio juodligės bakterijoms praktiškai neįmanoma prisitaikyti. Panašūs metodai gali būti taikomi ir daugelio kitų infekcijų atvejais. Kaip žurnale rašo New York'o Rockefeller universiteto mokslininkai, jie į juodligę panašia liga sergančias peles išgydė baltymais, kuriuos gamina ligą sukeliančias bakterijas naikinantys virusai. Gydymas padėjo beveik 70 proc. pelių, kurioms buvo suleista į juodligės sukėlėją panašių bakterijų. Paprastai šiomis bakterijomis užsikrėtusios peles žūva per 5 valandas.

JAV

Crawford, Texas. JAV prezidentas George W. Bush trečiadienį pažadėjo pasitarti su JAV sąjungininkais ir įstatymų leidėjais dėl karinių veiksmų prieš Iraką, tuo stengdamasis nuslopinti gandus, kad Vašingtonas ataką pradės la-

bai greitai. „Aš – kantrus žmogus. Mes apsvaistysime visas galimybes, visas mums prieinamas technologijas, diplomatiškai ir žvalgybą“, sakė G. W. Bush po pusdienį trukusio pasitarimo su savo administracijos patarėjais valstybinio saugumo klausimais. „Amerikos žmonės žino mano nuostatą – kad režimo pakeitimas yra naudingas pasauliui. Kaip mes tai pasieksime, yra konsultacijų ir svarstymų klausimas“, pridūrė prezidentas.

New York. JAV Manhattan apygardos teismas pateikė (už akių) oficialius kaltinimus Rusijos piliečiui Alimžan Tochtachunov, kuris rugpjūčio 1 d. Amerikos specialiuoju tarnybu prašymu buvo suimtas Italijoje. A. Tochtachunov JAV valdžia kaltina teisėjų papirkimu per dailiojo čiuožimo varžybas šių metų žiemos olimpiadoje Salt Lake City ir reikalauja, kad Roma jį išduotų. Iš viso A. Tochtachunov pateikti kaltinimai pagal penkis straipsnius, kiekvienas jų numato laisvės atėmimo bausmę iki 5 metų ir baudą iki 250,000 dol. Pats A. Tochtachunov kategoriškai atmeta jam pateiktus kaltinimus.

Huston. Buvęs bendrovės „Enron Corp.“ finansininkas Michael Kopper trečiadienį tapo pirmuoju darbuotoju, kuplinam pripažino vykdęs nusikaltimą veiklą ir taip prisidėjęs prie energijos milžino žlugimo. M. Kopper prisipažinimas leis kaltintojams pateikti kaltinimus ir kitiems buvusiems bendrovės vadovams. M. Kopper buvo pagrindinis buvusio „Enron“ vyriausiojo finansininko Andrew Fastow pavaduotojas ir padėjo viršininkui dangstyti „Enron“ su kitomis firmomis vykdomą neteisėtą bendradarbiavimą, kuris bendrovei leido nuslepti skolas, dirbtinai padidinti pelno rodiklius bei pagreitino „Enron“ bankrotą.

RUSIJA

Rostovas prie Dono. Rusijos Jungtinėje federalinių pajėgų Šiaurės Kaukaze grupuotėje įsteigta vado pavaduotojo pervežimams pareigybė, pranešė Rusijos gynybos ministras Sergej Ivanov. Jis sakė, kad šis pareigūnas organizuos ir kontroliuos didesnių nei 20 kariškių grupių judėjimą visomis transporto priemonėmis. Rugpjūčio 19 d. Čečėnijoje nukritus sraigtaspar-

SPORTO

APŽVALGA

LIETUVIAI FUTBOLININKAI NUGALĖJO „SPARTA“

Sekmadienį Lemonte įvykusiame tradiciniame „Lituanicos“ futbolo klubo vasaros turnyre komandų nebuvo daug — iš viso keturios. Tebuvo sužaistos tik dvi visos ilgumo rungtynės. Pradžioje rungtyniavo klubo veteranų ir rezervinė vienuolikos. Čia pergale šventė pirmieji, laimėję 3-0.

Tada aikštėn išėjo „Lituanicos“ vyrų pagrindinė ekipa ir svečiai — čekų „Spartos“ vyrai, kurie rungtyniauja „Metropolitan“ lygos žemesnėje divizione. Kaip ir buvo galima laukti, pergalę šventė „major“ diviziono atstovai — „Lituanicos“ futbolininkai, įveikdami čekus 4-1.

Pergalė buvo pelnyta tik antrame kėlinyje, nes pirmasis baigėsi be įvarčių, čekams gana dažnai spaudžiant lietuvių vartus. Pranašumas išryškėjo tik po pertraukos, kai dviem Laimono Bytauto ir vienu Shawn Lesckies bei Andriaus Zinkevičiaus pasiūlymų, lietuvių privertė varžovus kapituliuoti.

Ši pergalė daugelio nedžiugino, nes komandoje nesimatė bent 7 žmonių, kurie anksčiau buvo vieni pagrindinių ekipos ramsčių. Keli jų turėjo kitus įsipareigojimus, o trys, kaip teigia klubo pirmininkas Albertas Glavinskas, lyg ir soli-

darizuodamiesi su iš trenerio pareigų pasitraukusiu Gediminu Jarmalavičiumi, nelabai nori žaisti.

Pirmenybių pradžia — atidėta

Su nekantrumu buvo lauktas rugpjūčio 25-sios sekmadienis, kuomet turėjo prasidėti 2002-2003 pirmenybių metų rudens rato susitikimai „Metropolitan“ lygoje. Tą sekmadienį mūsų šalis turėjo kovoti namų aikštėje prie Pasaulio lietuvių centro Lemonte su „Eagles“ vienuolike. Tačiau jos vadovai pranešė, kad važiuoja rungtyniauti į Kanadą ir rungtynės atšauktos. Dabar „Lituanicos“ vadovybė turi daugiau laiko sudaryti tokią komandą, kuri nepadarėtų gėdos lietuviams ir nesužlugdytų mūsų šalis sirgalių jausmų. Reikia manyti, jog žaidėjai sieks ne savo ambicijų patenkimo, bet bendros naudos visai komandai ir lietuviams.

Dėl „Labor Day“ šventės rugsėjo 1 d. pirmenybių rungtynių nebus. Jos bus tęsiamos rugsėjo 8 d., kai „Lituanica“ važiuos išvykai į Elgin, IL, susitikti su „Kickers“ ekipa. Išvykoje bus žaidžiama ir rugsėjo 15 d. (prieš „Maroons“). Į Lemontą mūsų šalis

Rytinio pakraščio turnyre. Lietuvos ambasadorius Vašingtone Vygaudas Ušackas (dešinėje) kartu su vyrų A komandos laimėtoja iš Bostono.

sugrįžė tik rugsėjo 22 d. rungtynėms prieš „Vikings“.

Iš viso rudens rate „Lituanica“ sužais 9 rungtynes. Pasakutinės iš jų numatytos spalio 27 d. prieš „United Serbs“.

tuoja pirmoje klubo komandoje. Tik žinoma, be reikalo veteranų ekipoje rungtyniauja keli pirmosios klubo komandos futbolininkai, kurie po

šeštadienio rungtynių nepakankamai gali pailsėti prieš sekmadienio popietėmis vyksiančius susitikimus.

E. Š.

Žaidžia ir klubo veteranai

Kiek anksčiau savo pirmenybinius susitikimus pradėjo klubo veteranų vienuolika, rungtyniaujanti šeštadieniais. Pirmąjį susitikimą ji žaidė rugpjūčio 10 d. aikštėje prie Pasaulio lietuvių centro. Tada mūsų šalis įveikė lenkų „Royal Wawel“ 4-0. Tačiau kitą šeštadienį „Lituanicos“ veteranai išvykoje turėjo nusileisti (2-3) „Rams“ futbolininkams.

Kadangi veteranų divizione rungtyniauja 12 ekipų, tai per sezoną jiems reikės kovoti net 11 kartų. Kaip atrodo, veteranai didesnių sunkumų su žaidėjais neturi ir jų tarpe nėra didesnių kivirčių, kurie egzis-

„Metropolitan“ lygos „major“ diviziono 2001-2002 m. baigiminė lentelė

1. „Eagles“	11	3	4	48-26	37
2. „Vikings“	8	2	8	37-18	32
3. „United Serbs“	8	7	3	42-37	27
4. „Maroons“	7	7	4	33-37	25
5. „Green-White“	6	7	5	28-27	23
6. „Chicago Kickers“	6	9	3	30-34	21
7. „Lituanica-Liths“	4	5	9	35-43	21
8. „Schwabens“	5	7	6	27-36	21
9. „Lightning“	5	7	6	19-29	21
10. „Legovia“	3	9	6	20-32	15

Pastaba. Visos komandos sužaidė po 18 rungtynių. Po komandų pavadinimų, seka laimėtų rungtynių skaičius, pralaimėtų rungtynių skaičius, lygiosios, įvarčių santykis ir taškai.

Iš „major“ diviziono iškrito „Legovia“ (jos vietą užėmė I diviziono čempionai — „Sockets“). „Lightning“ išsilaikė, nugalėjusi I diviziono antros vietos užėmėją — „Centrum Sport“ 3-0.

SILPNI LIETUVOS KREPŠININKŲ PASIRODYMAI

Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė, dalyvavusi keturių komandų turnyre Vokietijoje, iš trijų rungtynių pasiekė tik vieną pergalę ir iškovojo III vietą.

Lietuvos reprezentantai, žaisdami gana įvairios sudėties, gavo „nemažai pylos“ nuo Vokietijos (86-72) ir nuo Jugoslavijos (87-58) komandų. Tačiau įveikė Naujosios Zelandijos krepšininkus 85-75. Čempionais tapo Jugoslavijos rinktinė su NBA žvaigždėmis — Predragu Stojaković ir Vladi Divac priekyje. Serbai tik po dviejų pratimų išplėšė sunkią — 88-87 pergalę prieš vokiečius. Vokietijos ekipoje geriausiai pasirodė nauja NBA žvaigždė Dirk Nowicki.

Beje, serbai, kaip ir vokiečiai, turnyre surinko po du taškus, nes Jugoslavijos ekipa netikėtai nugalėjo Naujosios Zelandijos atstovai 81-79.

Naujosios Zelandijos krepš-

ininkai, nors panašiai kaip ir vokiečiai bei serbai, buvo geriausias sudėties besirengiant rugpjūčio 29 d. JAV, Indianapolis, prasidedantioms Pasaulio krepšinio pirmenybėms, Lietuvos ekipos palaužti negalėjo. Kaip skelbiama, prieš rungtynes jie bandė bent savo veiksmais „gąsdinti“ lietuvių — atliko savotišką ritualą — šoko, karingai šūkavo ir mojavė kumščiais.

Iš Vokietijos Lietuvos rinktinė išvyko tiesiai į Ispaniją, kur dalyvaus kitame tarptautiniame turnyre. Čia pirmame susitikime lietuviai egzaminuos Australijos vyrų pajėgumą. Kita varžovų pora bus Ispanija ir Kroatija. Tada laimėtojai susikibs dėl pirmosios vietos, o pralaimėtojai — dėl trečios.

Sunku tikėtis, kad Lietuvos ekipa čia pasirodys geriau negu Vokietijoje.

ASK „Lituanicos“, mainų komandos 15-mečių treneriai (iš kairės) Gracjus Naujokas, dr. Donatas Siliūnas, Saulis Čyvas, S. Marčulionis krepšinio mokyklos rėšininkė Violeta Mirimavičiūtė, Kestutis Ambutis ir Jonas Mazeika atsisveikinimo vakare „Saru“ viesbutyje.

Indrės Tijiūnienės nuotr.

„KREPŠININKO PRISIMINIMŲ“ PATIKSLINIMAI

Norėčiau pataisyti klaidas, atsiradusias straipsnyje „Krepšinio prisiminimai“ („Draugas“, Nr. 154, 2002 m. rugpjūčio 9 d., pent.).

Sigita Šimkuvienė rašo, kad 1937 m. iš Amerikos atvyko pirmas lietuvis krepšininkas Pranas Lubinas. Iš tikrųjų Prano Lubino 1937 m. Lietuvoje nebuvo. Jis į Lietuvą atvyko 1936 m. po Berlyno olimpiadų žaidėjų, kur jis atstovavo Amerikos krepšinio rinktinėi. P. Lubinas buvo pakviestas lietuvių delegacijos, kuri stebėjo tuos olimpinis žaidimus. Didžiausias jo pakvietimo iniciatorius buvo Algirdas Vokietaitis. P. Lubinas Lietuvoje buvo keletą mėnesių ir žaidė už Jaunaliuvių sporto klubą (J.S.O.). Pranas Lubinas grįžo atgal į Lietuvą 1939 m., turėdamas tikslą parengti Lietuvos krepšinio rinktinę Europos pirmenybėms. Taip pat grįžo Feliksas Kriaučiūnas ir, be jų, dar į Lietuvą iš Amerikos atvyko Juozas Jurgela, Vytautas Budriūnas, Mykolas Ruzgis pasiliko Lietuvoje pasibaigus 1938 m. Tautinei olimpiadai.

Pirmieji Amerikos lietuviai krepšininkai, kurie buvo parinkti Konstantino Savicko, buvo Feliksas Kriaučiūnas, Pranas Talzūnas, prie jų buvo prijungtas Juozas Zukas (kuris buvo Waterbury Country Club lauko teniso profesionalas), be to, buvo prijungtas Latvijos lietuvis Leonas Baltūnas ir tėvų Jėzuitų gimnazijos auklėtinis Zenonas Puzinauskas. Šie žaidėjai sudarė pagrindinį Lietuvos rinktinės penketuką 1937 m. Europos pirmenybėse ir tapo Europos čempionais.

Sigita Šimkuvienė, minėdama 1939 m. Europos pirmeny-

bių valstybių vardus praleido Estijos ir Lenkijos valstybes.

1934 m. aš buvau 13 m. amžiaus ir negalėjau būti fizinio auklėjimo mokytoju Jėzuitų gimnazijoje. Mokytojo darbą toje gimnazijoje pradėjau 1943 m., pakeisdamas ten dirbusį mokytoją Praną Mazeiką, kuris dėl susijęsiu medicinos studijų negalėjo toliau tęsti šio darbo.

Mano brolis Algirdas „Saru“ ir „Margio“ komandose buvo geriausias taškų rinkėjas, bet jis neturėjo metimo „iš kairės“, kaip Sigita rašo, bet mesdavo dešine ranka sunkiai uždengiamu metimu.

Pirmosios rungtynės 1939 m. tarp Lietuvos ir Latvijos, kurios buvo vienos iš sunkiausių, Lietuva laimėjo vieno taško skirtumu. Jose aš nežaidžiau, bet sėdėjau susijaudinęs ant suolo. Tais metais buvau 7-tos klasės mokiniu ir nebuvau vienas iš svarbiausių rinktinės žaidėjų, tačiau esu patenkintas, kad ir maža dalimi prisidėjau prie to istorinio sporto įvykio.

Baigdamas noriu tarti kelis žodžius apie straipsnio „Krepšinio prisiminimai“ autorę Sigitą Šimkuvienę. Tai jauna, energinga, veikli trečios bangos lietuvių, kuri domisi ir rašo apie sportinę ir visuomeninę veiklą. Mes džiaugiamės turėdami ją Connecticut valstijos padangėje ir linkime jai viso geriausio.

Vytautas Norkus

* Ispanijoje pasibaigusiam keturių komandų vyrų krepšinio turnyre III vietą užėmė Lietuvos rinktinė, trečią dieną 80:69 nugalėjusi Kroatijos komandą.

LIETUVOS MOTERYS KREPŠININKĖS PRALAIMI

Nors Lietuvos moterų krepšinio rinktinė iškovojo teisę žaisti 14-osiose Pasaulio pirmenybėse (jos vyks rugsėjo 14-25 dienomis Kinijoje) ir tokiu būdu nušluostė vyrams nosį, tačiau pasirodymas šioms atsakingoms varžyboms sekasi nekaip.

I Kaune vykstantį pasirodymą pirmąjį turnyrą mūsų šalis pasikvietė vienas iš stipriausių pasaulio komandų atstovų: Rusijos, Jugoslavijos ir Australijos sportininkės. Praėjusį penktadienį lietuvaitės turėjo nusileisti Jugoslavijos rinktinėi 97-73, o antrąją varžybų dieną Lietuvos atstovės 90-60 rezultatu sutriuškino Rusijos ekipą.

Rungtynėse prieš serbes lietuvai daugiausia taškų pelnė

JAV vidurinė mokyklą baigusi ir vėliau už Illinois universitetą komandą žaidusi aukštaūgė Iveta Marčauskaitė, kuri sumetė 25 taškus. Nuo šio rudens į Lietuvos „Telekomo“ profesionalių žaidėjų eilės įeinanti jauna krepšininkė, rungtynėse prieš rusas pelnydama 21 tašką, vėl buvo rezultatyviausia komandoje.

Sekmadienį vėl vakare lietuvaitės pralaimėjo ir prieš Sidnėjaus olimpiados sidabro laimėtojas — australas. Mūsų rinktinė buvo priversta pasiūti 33 taškų skirtumą — 52-85. Pažymėtina, jog jau 10-ją minutę tolimosios viešnios vedė 27-9. Kuomet prieš pertrauką nesunkia trauma gavo I. Marčauskaitė ir paliko aikštę, buvo aišku, jog Lietuvos

rinktinė turės skaudžiai pralaimėti. Tad aikštėje daugiau laiko galėjo praleisti jaunosios žaidėjos.

Pirmosios vietos taurė Kaune atiteko Rusijai, kuri įveikė serbes net 89-62. Jos turi daugiausia vilčių tapti pasaulio čempionėmis, nors kelią gali pastoti amerikietės.

Ed. Šulaitis

* Lietuvos moterų krepšinio rinktinė prieš pasaulio čempionatą Kinijoje stiprybės ir susikaupimo ieško maldos. Vietoje rytinių pratimų Druskininkų treniruotė stovykloje trylia krepšininkų ir trenerių nuvyko į Liškiavos bažnyčią. Čia aukotos šv. Mišios už rinktinę. (LR, Elta)

Prie Palangos, Žibininkuose, esančiame restorane „Pas Juozapą“ smagiai vakarą praleido „lituanikiukai“, jų treneriai bei vienas ASK „Lituanica“ įkūrėjų, privaizda Rimantas Dirvonis.

Indrės Tijiūnienės nuotr.

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$100.00 Foreign countries \$115.
Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Mazindami pašto išlaidas, pakvityvū už prenumeratą nesučiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
JAV	Metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Tik šeštadienio laida:	\$115.00	\$65.00	\$45.00
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis
• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ka nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.
Siunčiant prašome pasilikti kopiją.
El-pastas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, D.D.S., P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

MARIUS KATILUS, M.D.
CHIRURGAS
Trūkio, tulžies pūsles, krūtis, žarnyno, endokrinologine ir laparoskopine chirurgija.
300 Barney Dr., Suite A
Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330;
lietuviškai 815-744-8230
www.centersurgeryandbreasthealth.com

PREZIDENTO RINKIMAI: PROBLEMOS IR PROGNOZĖS (2)

49-oji Europos lietuviškųjų studijų savaitė

VIDMANTAS VALIUŠAITIS

Trečioji prezidentinių rinkimų problema — nedidelės pasirinkimo galimybės. „Tai sakau atvirai“, — savo paskaitoje Europos lietuviškųjų studijų savaitėje Kretingoje (rugpjūčio 5 d.) kalbėjo prezidento patarėjas Darius Kuolys, turėdamas galvoje savo kandidatūras jau iškelusius prezidentus.

O jų yra 12: Kazys Bobelis, Andrius Kubilius, Rimantas Dagys, Juozas Petraitis, Kazimiera Prunskienė, Rolandas Paksas, Vytautas Šustauskas, Eugenijus Gentvilas, Algirdas Pilvelis, Kazimieras Uoka, Algimantas Matulevičius.

„Kalbant su žmonėmis, besidominčiais politika, daugeliui jų kyla esminis klausimas: už ką balsuoti?“ — retoriškai klausė prezidento patarėjas. Gruodžio 22-oji artėja, tačiau pasirinkimo rūpestis ne vienam politikos stebėtojų lieka aktualus.

Tarp „šokėjų“ ir politikų be komandos

Kalbėtojas citavo vieną Milano Kunderos romano herojų, rafinuotą intelektualą, gyvenantį izoliuotai, lindintį bibliotekoje ir retsykiais išeinantį į kavinę pafilosofuoti. Jis šitaip samprotuoja apie šiuolaikinę politiką: „Visi nūdienos politikai turi šokėjo bruožų, o visi šokėjai — kišasi į politiką. Tačiau dėl to neturėtume jų painioti. Šokėjas skiriasi nuo paprasto politikos tuo, kad trokšta ne valdžios, bet garbės. Jis nesiekia primesti pasauliui vienos ar kitos socialinės sistemos. Jam tai visiškai nerūpi, tik trokšta užkariauti sceną ir atskleisti savojo aš spindesį. Kad užkariautum sceną, turi nuo jos nustumti kitus. Tam būtina speciali kovos taktika. Šokėjo kovą Pantevenas (M. Kunderos

herojaus vardas — V.V.) vadina moraliniu džiudo. Šokėjas meta pirštine visam pasauliui, kiekvienam, kas įstengia pasirodyti už jį malonesnis, drąsesnis, garbingesnis, nuoširdesnis, labiau pasiryžęs aukotis, stipresnis. Jis išnaudoja visus būdus, leidžiančius pastumti žmogų į moraliai nepalankesnę situaciją.“

„Šis ciniškas kalbėjimas apie Europos politikus daug kuo gali būti pravartus ir kalbant apie Lietuvos politinę situaciją“, — sakė Darius Kuolys. Jis pastebėjo, kad ir Lietuvoje yra daug „politinių šokėjų“, kurie negalvoja apie valdžią. Yra politikų, turėsių arba turinčių valdžią ir ne labai žinančiųjų, ką su ta valdžia daryti.

Į prezidento postą savo kandidatūras iškelusius asmenis pranešėjas perskyrė į dvi grupes. Viena grupė, tai „politiniai šokėjai“ — be programų, be idėjų. Kita grupė — politikai be komandų, be galimybių laimėti.

Jauni, bet galimybės ribotos

Kalbėdamas apie konkrečius asmenis, D. Kuolys išryškino tam tikrą Andriaus Kubiliaus dramatiškumą, kurį apibūdino kaip stiprų, rimtą politiką, iškilusį pastaraisiais metais. Tai politikas, kuris, kalbėtojo žodžiais turi idėjų, turi programų, tas idėjas akumuliuoja, skelbia, yra principingas, bet neturi jokių perspektyvų laimėti.“

D. Kuolio tvirtinimu, Andrius Kubilius yra pakankamai vienišas net ir savo partijoje. Konservatorių partija, prelegento nuomone, nekalba atvirkstai apie savo problemas, bet kaip galima iš daugelio ženklų suprasti, ji jų turi: sudaryta iš žmonių ypač provincijoje, ku-

rie yra dori patriotai, iš tikrųjų tėvynę mylintys ir jai gero linkintys piliečiai, tačiau modernios Lietuvos idėjos, rinkos ekonomikos dalykai, atvira politinė sistema, atvira visuomenė ir panašūs dalykai jiems yra gana tolimi. Kitas dalykas — visuomenės parama. Plačios komandos problema šiuo atveju irgi egzistuoja ir laimėjimo galimybės, kaip rodo sociologinės apklausos, irgi yra labai menkos.

Gana kebli ir Artūro Paulausko situacija. Būdamas Seimo pirmininku, jis turėjo galimybę parodyti ką gali. Kaip žmogus, D. Kuolio žodžiais, „jis tikrai pilnas gerų norų ir nemažai pasiekęs“. Bent jau tuo laipsniu, kai į rinkimus važiuo su autobusais, ragindamas atimti pinigų iš krašto apsaugos biudžeto ir išdalyti juos švietimui, iki valstybiškai mastančio ir bendrą valstybės strategiją kuriančio politikos. Bet jis neturi savo komandos. Kita vertus — neturi ideologijos, neturi idėjų. A. Paulausko situacija D. Kuolys įvardijo kaip tam tikrą problemą politikui, kuris subtiliai balansuoja minėtos politikos ir šokėjo ribos.

Artūro Paulausko pažeidžiamas sritis — Seimo darbo kokybė. Iš jo, kaip profesionalaus teisininko, galima buvo laukti stipresnio darbo Seime. Balansuodamas ant to politiko-šokėjo lygio, jis, anot kalbėtojo, apleidė Seimo darbą, įstatymų leidimo kokybę ne pagerėjo, o suprastėjo. A. Paulausko vienintelė viltis — kaip ir praėjusiose rinkimuose, Algirdo Brazausko parama.

Dėl šios paramos Artūras Paulauskas dabar pasiryžęs nemaža paaugėti — partijos savarankiškumą, ideologinį veidą, tam tikrą prisitamtą reformatoriaus vaidmenį. Net ir

atskilęs nuo liberalų koalicijos, Artūras Paulauskas vis dėlto išlaikė bendroje socialdemokratų ir socialliberalų koalicijoje tam tikrą reformatoriaus įvaizdį, ar bent stengiasi jį išlaikyti. Pastaraisiais mėnesiais šis įvaizdis, D. Kuolio nuomone, labai sparčiai aukojamas, aukojama taip pat ir politiko tapatybė.

A. Brazauskas — patikrinta politinė figūra

Jeigu kandidatuoju Algirdas Brazauskas, jis būtų rimčiausias kandidatas — toks jis buvo 1992, toks būtų buvęs ir 1997, jei būtų kandidatavęs. Tai, pasak D. Kuolio, rimta, patikima, politikos ir istorijos išbandyta figūra.

Bet yra ir problemų. Viena jų — partijos kolegų spėjimas, jo paties ne per didžiausias noras. Kita — A. Brazausko dabartinė pozicija. Būdamas prezidentu, jis nuolat kalbėjo, kad jam stinga galių, jis nori gėlbėti valstybę kaip premjerą. Taigi, dabar jis tą galimybę gavo. Bėgimas iš pareigų, kurias jis ejo ir kurios, jo supratimu, jį nuolat kalbėjo, kad jam stinga galių, jis nori gėlbėti valstybę kaip premjerą, atrodo, nesuprantamas, nelogiškas.

Kita vertus, A. Brazauskui išsklaidyti savo kandidatūrą, gali kilti papildomų vidinių valdanciosios daugumos problemų. Naujojo vado valdancioji dauguma neturi, senieji socialdemokratai dar nėra iki galo susigiję su LDDP po susijungimo, naujų ambicingų vadovų iškilimas grėstų tiek vyriausybei, tiek valdanciosios daugumos pastovumui. A. Brazauskas tai supranta ir ne kartą tai yra pabrėžęs.

Ir dar viena problema. Sociologinės apklausos rodo, kad, jeigu Algirdas Brazauskas rinkimuose eitų prieš Valdą Adamkų — rinkimus jis pralostų. Tai vienas iš naujų ženklų, rodantių tam tikrus pokyčius, įvykius Lietuvos politiniame ir socialiniame gyvenime per pastaruosius penketą metų.

Argumentai „už“ ir „prieš“ V. Adamkų

Kalbėdamas apie Valdo Adamkaus kandidatavimo galimybes, Darius Kuolys citavo vieno politologo pastebėjimą, esą V. Adamkų apsisprendę privers jo patarėjai, kurie šiuo metu niekur kitur negali atvarti darbo ir neturi kito uždavinio, kaip įkalbėti prezidentą kandidatuoti...

Šią nuomonę D. Kuolys vadino politinio spektaklio konstravimo priemone ir sakė, kad prezidento patarėjai laikosi nuostatos, kad apsisprendę turi turėti Valdas Adamkus niekieno neįtakojamas, savarankiškas, o apie priimtą sprendimą — pranešti savo komandai. Komanda dirbs taip, kaip nutars prezidentas.

Tačiau V. Adamkus, pasak D. Kuolio, vis dėlto yra įtakojamas. Daugelis žmonių ir organizacijų kreipiasi laiškais, telefonų skambučiais. Argumentai už V. Adamkaus kandidatavimą išsakomi tokie: nėra pasirinkimo, tai, kas buvo daryta per penkerius jo prezidentavimo metus, yra reikalinga tęsti, išsaugoti tam tikrą vakarietišką Lietuvos raidos kryptį. Kai kas, anot prezidento patarėjo, nuomones reiskia net ultimatyviai, esą V. Adamkus, grįžęs į Lietuvą, dabar jau neturįs moralinės teisės pasitraukti.

D. Kuolio nuomone, tai argumentai, kuriuos dera išsiklausyti. Kita vertus, niekas negali atimti iš žmogaus teisės apsispręsti, svariant ne vien politinius, bet ir gyvenimiškus motyvus. O vienas jų, kaip pastebi kai kurie politikai ir politikai, — rizikingas amžius. Bet kuriuo atveju sprendimą turės padaryti pats V. Adamkus.

Sociologiniai duomenys palankūs V. Adamkui

Savo paskaitos prognozių dalį Darius Kuolys pailiustravo nuomonių tyrimo agentūros „Vilmorus“ duomenimis, kuriuos ji surinko liepos mėnesį.

Jeigu kandidatuoju visi 12 minėtų kandidatų ir dar Artūras Paulauskas, Algirdas Brazauskas ir Valdas Adamkus, tai pirmą rinkimų ratą laimėtų V. Adamkus, surinkęs 21 nuos. Antras liktų A. Brazauskas su 18 proc., trečiasis K. Bobelis — 13 proc. ir ketvirtasis A. Paulauskas — 8 proc. Toliau ženkliai atsilikę rikiuojasi R. Paksas ir kt. Nei Eugenijus Gentvilas, nei Andrius Kubilius į vadovų gretas nepatenka.

Jeigu nekandiduoja V. Adamkus, pirmųjų rinkimų ratą surinkęs 21 proc. balsų laimi Algirdas Brazauskas.

Nukelta į 5 psl.

DRAUGAS, 2002 m. rugpjūčio 23 d., penktadienis

3

Danutė Bindokienė

Amerikoje siaučia sparnuoti teroristai

Po pernai rugsejo 11-osios teroristinių išpuolių ne kartą iš Baltųjų rūmų girdėjome perspėjimus, kad Amerikai gresia nauji puolimai, galbūt dar baisesni, kaip pernai New Yorke ir Vašingtone. Gyventojai ir valdžios pareigūnai raginami nuolat budėti, pasiruošti netikėtumams. Ir ruošiamasi. Šią savaitę Čikagos meras Richard M. Daley su pasitenkinimu tvirtino, kad miestas yra tiek saugus, kiek tai dabartinėmis sąlygomis įmanoma. Tokie oficialių asmenų pasisakymai apramina eilinius gyventojus, kurie dažnai jaučiasi nepakankamai informuojami ir net manipuluojami.

Tačiau šios vasaros pabaigoje Amerikoje pradėjo siautėti kitokio pobūdžio teroristai — mazi, bet visgi pavojingi. Karštomis ir drėgnomis vasaros dienomis, ypač vakarais ir naktimis, neatsargūs šiltakraujiai puola uodai. Savo žirniui ir niežuli sukeliančiu, kad išsivystytų kiaušinėliai, kuriuos deda į negilų, ramų vandenį ar kitas šlapias vietas. Todel uodai labiausiai kimba prieš lietų. Trunka 3 paras, kol iš kiaušinėlių išsivysta maži vikšreliai, o maždaug dar po savaitės — jau pradeda skrajoti nauja uodų karta.) Žmonės taip pat raginami apsisaugoti savo aplinkoje, kad nebūtų stovindami vandens senose padangose, stiklo šukės, paukščių maudyklės, vazonuose ir pan. Patariama nelaikyti ilgų žolės ir aukštų piktžolių, nuo kurių ilklamata, ir daug daugiau vandenų uodų perykloms.

Siemiet vadinamasis „uodų sezonas“ jau atnešė daugiau kaip 170 susirgimų ir keletą mirčių. Susirgimai pasireiškė maždaug 15-oje valstijų (o gal ir daugiau, nes kasdien vis nauji paskelbiami). Daugiausia jų — Louisiana valstijoje, kuri turi ir šiltesnę, drėgnesnę klimata, ir daug daugiau vandenų uodų perykloms.

Sveikatos apsaugos įstaigos šios vasaros susirgimus jau vadina epidemija: vadinamasis „West Nile“ virusas per trejus metus išsiplėtė labai greitai ir toli. Pirmą kartą užkretimai pastebėti New York mieste 1999 m. (užregistruoti 62 susirgimai ir 7 mirtys), tad eiliniams žmogui kyla klausimas: kaip virusas čia atsirado ir išplito jau beveik pusėje Amerikos, juk uodas taip toli negali nuskristi... „West Nile“ virusas pirmausia rastas 1937 m. Ugandijoje. Vidurio rytų Afrikoje, kai kuriose pietinėse Europos valstybėse jis gerai žinomas ir dažnai virsta pavojinga epidemija. Virusas „veiklos ciklas“ yra iš uodo į paukštį, iš paukščio vėl į uodą, tuomet į kitą gyvį arba žmogų. Paukščiai, daugiausia varnos, užkrečiami „West Nile“ virusu taip pat suseraga, nemažai jų rty?

„West Nile“ virusas pirmausia rastas 1937 m. Ugandijoje. Vidurio rytų Afrikoje, kai kuriose pietinėse Europos valstybėse jis gerai žinomas ir dažnai virsta pavojinga epidemija. Virusas „veiklos ciklas“ yra iš uodo į paukštį, iš paukščio vėl į uodą, tuomet į kitą gyvį arba žmogų. Paukščiai, daugiausia varnos, užkrečiami „West Nile“ virusu taip pat suseraga, nemažai jų rty?

„West Nile“ virusas pirmausia rastas 1937 m. Ugandijoje. Vidurio rytų Afrikoje, kai kuriose pietinėse Europos valstybėse jis gerai žinomas ir dažnai virsta pavojinga epidemija. Virusas „veiklos ciklas“ yra iš uodo į paukštį, iš paukščio vėl į uodą, tuomet į kitą gyvį arba žmogų. Paukščiai, daugiausia varnos, užkrečiami „West Nile“ virusu taip pat suseraga, nemažai jų rty?

Muzikos parduotuvių lentynos lužta nuo pramoginės ar šokių muzikos įrašų gausos, bet ne klasikinės. Neradau ir video kasečių su lietuviškų operų ar lietuvių kompozitorių kūrinių įrašais. Trumpai atsako — negamina! Įsigijau Noreikos ir Urmanavičutės arijų CD, bet jie dainuoja tik kelias lietuviškas. Knygynė pasiteiravau apie „JAV lietuviai“ leidinį. Pirmą tomą turi, bet apie antrąjį dar negirdėję. Nieko gero neradęs turėsiu grįžti į namus be „kultūros“!

Lukiškių aikštėje daugybę suoliukų apsidėję seni ir jauni gėrisi saulela diena. Jos centre, kur stovėjo bronzinis Leninas, nei pjedestalo, nei pamato neliko. Prie takų pasodinti gėlynai jau pradeda žydėti. Kitoje prospekto pusėje stovi piramidės formos iš lauko akmenų sudėtas paminklas. Prie jo švenčių metu vyksta iškilės KGB aukoms pagerbti.

Bus daugiau

Skaudžia sukaktį prisimenant: 1939 m. rugpjūčio 23 d. pasirašytas Ribbentropo-Molotovo paktas, nulemęs tragišką Lietuvos ateitį bent pusšimčiui metų. Archyvinės nuotraukos šio gėdingo pakto pasirašymo vaizdai. Kairėje: Molotovas (sėdi), Ribbentropas, Stalinas; dešinėje — Molotovas, Ribbentropas, Hitleris.

PASKUTINIS ATISISVEIKINIMAS

VINCAS ŠALČIŪNAS

Nr.6

Sienos ir skliautai išpuošti gipsinėmis dekoracijomis ir freskomis. Sienų nišose stovi kelių Lietuvos valdovų statulos. Ši koplyčia ilgai liks atmintyje, ypatingai tiems, kurie pirmą kartą ją mato. Patekome ir į arkikatedros požemius. Buvome supažindinti su Mindaugo statytos katedros pamatų ir 14-to šimtmečio laidojimo kriptų liekanomis. Požemio saugyklose, po Šv. Kazimiero koplyčios grindimis, mums parodė istorinių Lietuvos asmenybių karstus, kuriuose išsilaikę karaliaus Žygimanto Augusto, jo žmonų Elzbietos ir Barbaros Radvilaitės palaikai.

Pasiekiami didokai, stambiomis plytomis grįstą, Daukanto aikštę, kurios viena šona sudaro Lietuvos prezidento įstaigos būstinę. Šių dviaukščių rūmų centrinės dalies viršuje yra didžiulis Vycio ženklas ir prezidentinė vėliava, kuri buvo nuleista, nes prezidentas išvykęs. Plačiau mus supažindino su Vilniaus universitetu. Jis veikia nuo 1579 metų. Vėliau buvo perstatytas ir prapleistas. Universiteto rajone yra keletas studentams skirtų kiemių. Kiek pailsėję gražiaiame Sarmėviškio kiemyje, perėjome į Didįjį (Skargos) kiemą, kurį iš trijų pusių supa triaukščiai pastatai su arkadomis, o iš ketvirtos pusės — Šv. Jonų (universiteto)

bažnyčia su atskirai stovintiu varpinės bokštu. Sovietai ją buvo paverę sandėliu, vėliau muziejumi. 1991 m. ji buvo grąžinta tikintiesiems ir pilnai atstatyta. Bažnyčios šonuose yra kelios puošnios koplyčios. Dar sustojame prie Signatarų namų, kur 1918 m. buvo pasirašytas ir iš balkono paskelbtas Nepriklausomybės aktas.

Po pietų turistai nužygiavo iki Šv. Onos ir Bernardinų bažnyčių. Jiems — kaip kadaise Napoleonui — didelį išpuolį darė Šv. Onos gotika, pati gražiausia Lietuvoje. Jie dar susikaupe prie Aušros Vartų Dievo Motinos stebuklingojo paveikslu, kuris pro atvirą langą buvo ryškiai matomas. Pati koplyčia, apkalta mediniais pastoliais, buvo dažoma. Dalija dar supažindino su didingais Filharmonijos rūmais, Šv. Kazimiero bažnyčia ir klasikinio stiliaus buvusio miesto rotušė (dabar Menininkų rūmai). Rotušės aikštėje miestas papuošia didžiulė kalėdinė eglutė. Po to dar nuvykome pamatyti Vilnių iš TV bokšto.

Televizijos bokštas, statytas 1980 m. Karoliniškėse, yra 1069,55 pėdų aukščio (aukštesnis už Eifelio bokštą!). Jis žinomas ir tuo, kad 1991 m. sausio 13 d. prie jo žuvo 14 beginklių žmonių, kai jie bandė ginti bokštą savo krūtinėmis nuo sovietų tankų. Jų atminimui dabar bokšte yra įrengtas muziejelis su visų žuvusių portretais ir aprašymais. Iš judamos platformos galima puikiai matyti ne tik Vilniaus priemiestį, bet ir beveik visą miestą.

Užėiti į Gedimino kalną, ypač lipti į bokštą, trys iš mūsų atsisakė. Aš, iš visų vyriausias, negalėjau pra-

leisti progos miestą iš arčiau matyti. Nelengva buvo eiti brukuotu taku, o kopti į bokštą siaurais sūktais laipteliais — dar sunkiau. Puiki miesto panorama buvo atpildas už ryžtą. Dalija dar papasakojo apie liudną likimą Trijų kryžių, kuriuos sovietai susprogdino ir užkasė. Jų vietoje dabar pastatyti nauji. Ir vėl jie nuo kalno šviečia visam Vilniui! Kinkos drebėjo, kai bokšto laipteliais reikėjo lipti žemyn. Gerai, kad padėjo viena iš turistų. Kalno apačioje pasidėjau daugiau niekad į jį nekopti.

Kitą rytą vykstame į Trakus. Ten jau buvusiam vis tiek malonu dar kartą atsilankyti senojoje sostinėje, o dar nebuvusiam — džiaugsmas. Su ta dvasia važiuojame pro Trakus, Vytauto bažnyčią, karaimų namus iki pat Galvės ežero. Vandenyje daug visokių laivų, valčių, kojomis varomų plaustų. Jie išnuomojami. Saloje raudonojo pilies bokštai, o ežero pakraštį užėmė prekeivio stalai, apkrauti suvenyrais. Medinis tiltas atveda iki pilies kiemo. Visa aplinka, tartum nukelia turistą keliis šimtmečius atgal. Už geležinių vartų kyla pilies rūmai ir laiptai į kunigaikščių namus! Bet juose tik jų portretai, šarvai, ginklai ir muziejus, pilnas liaudies buitės rodočių. Kiemo pastatė yra kitas muziejus, vaizduojantis bajorijos ir dvarininkijos ištaigingą gyvenimo būdą. Čia išstatyti jų valgomasis, miegamasis, indai, vazos, porceliano puošmenys ir t.t.

Ta diena po pietų buvo skirta turistų nuožūrai. Kodėl neapžiūrėti Gedimino prospekto? Gal kur rasčiau klasikinės lietuviškos muzikos ar operų įrašų kompaktines plokšteles? Žinodavau tokią parduotu-

vę vakariniame prospekto gale, netoli Neries. Dėl to aš, Onutė ir Nijolė pradėjome savo „apžiūrą“ nuo Seimo rūmų Nepriklausomybės aikštėje. Jie dabar kur kas gražesni, nei prieš 10 metų, kai dar buvo cementinių barikadų ir spygliuotų tvorų apsupti (tik nežymi barikadų dalis liko liudyti Sausio 13-sios pučą). Ir tas itin sudėtingas fontanas tarp Seimo rūmų ir Nacionalinės Mažvydo bibliotekos atrodo aukščiau trykšta. Gedimino prospekte automobiliai, autobusai ir tramvajai kovoja dėl erdvės, nes abipusiai pastatyti automobiliai prospektą gerokai siaurina. Aukšti, šviesūs namai ir biznio įstaigos teikia modernaus didmiesčio vaizdą.

Muzikos parduotuvių lentynos lužta nuo pramoginės ar šokių muzikos įrašų gausos, bet ne klasikinės. Neradau ir video kasečių su lietuviškų operų ar lietuvių kompozitorių kūrinių įrašais. Trumpai atsako — negamina! Įsigijau Noreikos ir Urmanavičutės arijų CD, bet jie dainuoja tik kelias lietuviškas. Knygynė pasiteiravau apie „JAV lietuviai“ leidinį. Pirmą tomą turi, bet apie antrąjį dar negirdėję. Nieko gero neradęs turėsiu grįžti į namus be „kultūros“!

Lukiškių aikštėje daugybę suoliukų apsidėję seni ir jauni gėrisi saulela diena. Jos centre, kur stovėjo bronzinis Leninas, nei pjedestalo, nei pamato neliko. Prie takų pasodinti gėlynai jau pradeda žydėti. Kitoje prospekto pusėje stovi piramidės formos iš lauko akmenų sudėtas paminklas. Prie jo švenčių metu vyksta iškilės KGB aukoms pagerbti.

Bičiulystė

Parengia Ligija Tautkuvienė,
talkingant sūnui Adomui

Rašykite mums „Draugo“ adresu su nuoroda „Bičiulystei“
arba P.O. Box 4102, Wheaton, IL 60189
el. paštas: biciulyste@aol.com

Nr. 49

ATOSTOGOS

„Atostogų“ tema susilaukė susidomėjimo. Žmonės skambino, rašė, pati kalbinau — pasakojau išpildžius iš paskutinių atostogų.

Milda Satienė jau daugiau kaip dvidešimt metų gyvena Amerikoje. Ji iš tų, kurias Amerikon išsivežė jaunikiai... Laikas bėga greitai. Šiandien Viktoro ir Mildos Šatų šeimoje du suaugę vaikai — dvidešimt dvejų Tomas ir dvidešimties Dalia. Pirmą kartą Lietuvon Milda vyko 1985 metais, kai Tomui buvo penkeri, o Daliai — treji. Ką labiausiai iš pirmos kelionės atsimena vaikai? Pirmą kartą susitikimo su seneliu (močiute) jau buvo apsilankiusi Amerikoje, karalių pilis — Gedimino Vilniuje ir Vytauto Trakuose, na, dar Maskvos Kremliu raudoną žvaigždę... A, tie vaikai, jiems raudona spalva, kaip ir seniems, įsimenama labiausiai.

Atostogas Šatų šeima dažniausiai praleidžia keliaudama. Šių metų kelionė Lietuvon sutapo su Mildos mamos Marijos Bendinskienės, buvusios Panevėžio ketvirtosios vidurinės mokyklos pradinio klasių mokytojos, 90-mečiu. Tad visa šeima ir vyro tėvas Aleksas dalyvavo iškilinėse. Kad būtų mažiau vargo, jūbiliesio atšventė Antakalnio kavinėje-restorane „Trys pušės“. Maloni aplinka — daug žalumos ir gėlynų, ne tik viduje, bet ir lauke, prisidėjo prie mamai skirtos šventės. Aukšta aptarnavimo kultūra, nepaprastai skanus maistas, prieinama kaina, tad galima drąsiai reklamuoti šią kavinę, — tvirtina vyresnįjį Šatų. Buvo labai smagu, kai susitikimo su giminėmis, artimaisiais, vos ne po visą Lietuvą išsibarščiusiais.

— Kad ir po kelių metų susitikti buvo nepaprastai įdomu. Mes išdavinome mažiau, penkiasdešimt suvalkėčių, aukštaičių, dūkų dainų. Vyro tėvas buvo labai laimingas, galėjęs padėkluoti savo kūrybos eileraščius. Gera susitikti broli, seserį su šeimomis. Mūsų vaikai seniai susidraugavę, nors su amžiumi jie keičiasi, keičiasi polinkiais, poreikiais, bet bendrauti nėra sunku, — prisimena Milda.

— Mano klausimą, kaip išsilauko mama, ar pakanka pensijos, Milda sako, kad padeda visi vaikai, o finansškai tenka paremti iš Amerikos. Šiaip iš pensijos pragyventi, susimokėti patarnavimus, remontuoti butą būtų labai ir labai sunku. Gimines gyvena įvairiai. Vieni — mieste, kiti, atgavę žemes, stengiasi ūkininkauti. Blogiausia, kad kai mas labai prasigėres. Skaudu, kai matai jauną svirduliuojančią moterį ir jos neprižiūretus vaikus. Deja, tokių teko matyti ne vieną. Pakelėse pasimatę dar sovietiniais laikais statytos fermos, kurios dabar boluoja išplėtais langais, apgruvusiomis sienomis. Liūdina.

Atšventė mamos jubiliejų, Šatų šeima patraukė kelionėn po Lietuvą, kurios pradžia — Vilniuje. Muziejai, naujai atkasti senojo miesto statinių pamatai, naujaiatvėtų raju-

nas Baltupiuose, kuriame pristatyta prabangių įvairiausių pilių, kad ir Amerikoje ne kiekvienas tokia „ikastų“ pasistatytų. Vilnius kaskart gražėja. Daug smulkių vakarietiško kavinų, yra ir milžiniškų parduotuvių, kaip ir naujausioji „Akropolis“, su garsioju „Akvariumu“, kuriame dabar vyksta „Realybės“ šou, čiuožykla. Atrodo, kad veikia per naktį. Yra trys restoranai su skirtingų kraštų virtuvėmis: meksikiečių, gal kartu ir lietuvių, italų, kiniečių. Ar brangu? Visokio maisto gali užsisakyti — pigesnio, brangesnio. Pavakariais restoranuose pakankamai daug žmonių.

Apsilankėme Druskininkuose ir netoliese esančiame Grūto parke. Druskininkų centras sutvarkytas. Pilna užsieniečių, daugiausia vyresnio amžiaus, girdisi kita kalba. Vasaros metu iš Tel Avivo į Lietuvą yra oro linija. Druskininkų ramybė, pušynai, mineraliniai vandenys, gydyklos, pigus pragyvenimas ir aptarnavimas, traukia tuos žmones, kurių gimtoji vieta gal buvo Lietuva, gal buvusi SSRS...

Aplankiusi Kauną, šeima patraukė panemuniais, link Klaipėdos. Pakeliui — Vilkija, Veliuona, Panemunės, Raudonės pily. Labai patiko gražiai restauruotas Klaipėdos senamiestis. Būtinai apsilankė buvusio čikagiečio Aido Palubinsko užkeigoje „Kurpiai“.

Aida Palubinskas savo užkeigoje.

— Lankėmės pietų laiku. Salėje mes nebuvome vieninteliai lankytojai. Labai jaukiai susitvarkęs. Vakariais Aidas kviečia muzikines grupes, kurios pajavina programą, prikraus lankytojus. Vertėsi neblogai. Jūrų muziejaus akvariume, pažūrėję įdomybių su jūros liūtais, patraukėme Palangon. Čia matėme idomų „Keistuolių“ teatro (bene vieną iš šio teatro globėjų — Aidas Palubinskas) spektaklį, — pasakoja Milda.

Palangoje šeima pabuvojo trumpai — tik tris su puse dienas. Jei Vilniuje buvo labai karšta, tai po kelių dienų Palangoje lijo. Tik vieną dieną teko pasimaudyti jūroje. Gyveno išsinuotomame bute per tris aukštus. Keturiems para kainavo 220 litų. Geroje vietoje — penkios minutės kelio nuo centro — Vanagupės gatvėje. Vaikams paliko įspūdį Gintaro muziejaus ekspozicija. Vakariais jaunimėlis buvo nukeliavęs į barus. Baimes,

Dalia, Milda, Viktoras ir Tomas Šatai Paryžiaus Eifelio bokšto papėdėje.

kad kas atsitiks neturėjo, iki vėlumos neužsibūdavo.

Iš Palangos per Žemaitiją patraukė Aukštaitijos link. Apsilankę netoli Kretingos esančioje Orvidų sodyboje-muziejuje po atviru dangumi, primenantis pagonybę, krikščionybę... Nieko tokio panašaus nėra visoje Europoje. Tai unikalus muziejus, kurį sovietiniai komunistų ir ateistų vadai visokiais būdais naikino. Netgi fiziškai — jis buvo ardomas traktoriais. Kaip dabar laikosi Orvidų muziejus?

— Valstybė jų neremia arba remia labai mažai, tad išsiverčia, rinkdami įėjimo mokestį — du litai. Ten vaikščiodamas, jautiesi apgaubtas kažkokio paslaptingumo... Iš ten vyko į Kryžių kalną, o pakeliui apžiūrėjome Mosėdyje gydytojo Intos sukurta akmenų muziejų po atviru dangumi, apsilankėme, kažkada vieninteliame, garsiajame Seduvos malūne.

Mano uošvis atsiskyrė nuo mūsų ir keliavo savo keliais, turėdamas tikslą kuo daugiau aplankyti giminių. Jį savo mašina vežiojo brolio duklė, kur senasis norėjo. Klausė, kuria kalba vaikai kalbėjo? Lietuviškai, bet tarpusavyje, ką čia slepti, daugiausia kalbėjo angliškai. Man atrodo, daugėja vidutiniškai gyvenančių žmonių. Kad Lietuvoje vien tik skurdžiai arba turuoliai — negalėčiau tvirtinti. Yra pasiturinčių. Vilniaus centre varguolių, ubagaujančių ištiesta ranka, nematėme, girdejome, kad jiems tai uždrausta. Sujaudino Kaune, kai viena labai švariai apsiengusi senutė priėjo prie mūsų mašinos ir ištiesusi ranką prašė išmaldos... Sakė — vaistams nuo širdies. Su-krapstėme, ką turėjome — du litus, daugiau neturėjome išsikeitę. Gavus išmaldą, išsitraukė rožinį, pradėjo melstis, garsiai sakydama: „Padėk jiems, Viešpatie“, ir pravirkė...

— Ar tavo aplinkos žmonės žiūrėjo į tave, jau daugelį metų gyvenančią Amerikoje, kaip į „auksinę kaukę“? Ar visi dejuoja ir nori išgauti dolerių? — Ne, nepasitaikė. Man patiko, kai jie sakė, kad ir po dvidešimties metų aš kalbu be jokio akcento (įsitikinusi, kad tie, kurie nori kalbėti su akcentu, tai gali daryti tik ir mėnesi pabuvoję svetur). Sutikau daug senų draugų klube „Po žodiakui“, maloniai praleidome laiką, atrodė, kad išsiskyrę nebuvome. Kaip gyvena

specialistai? Tie, kuriuos susitikau, prisitaikė, pakeitė darbo kryptį. Fizikas dirba mokslininkų laikraščio redaktoriu. Kaip mokslininkas, jis Amerikoje gyventų geriau. Keletas pažįstamų dėsto Skandinavijos kraštuose arba dirba kurybinį darbą, kiti pasilieką Skandinavijoje ilgiau. Nelygu kokią sutartį sudaro.

— Taip sakant, vyksta protų nutekėjimas iš Lietuvos.

— Taip jau yra. Žmonės nori gyventi šiandien. Klausė, kas labiausiai patiko vaikams Lietuvoje? Viskas patiko. Jie turėjo progos plaukti baidarėmis Lakajų ežerais. Buvo labai laimingi, juk jie — jūrų

skautai. Maistas Lietuvoje labai skanus ir yra iš ko pasirinkti. Mane sudomino sūriai, kai kuriuos ir čia Čikagoje jau gali nusipirkti. Aišku, pasirinkimas labai didelis. Balti sūriai, rūkyti, su kmynais, česnakais ir t.t. Atkreipiau dėmesį į etiketes. Nustebau, kad visi lydyti, brandinti sūriai yra su chemikalais. Etiketėse viskas surašyta. Net ir maistiniai dažai. Klausiau pardavėjos, ar turi natūralaus, be chemikalų, sūrio. Ji sako, kad visi natūralūs. Rodau etiketę — ji nežino! Pagaliau pasiūlė iš Olandijos importuotą didelį sūrį, kuris laikomas pačiu natūraliausiu „Maximos“ parduotuvėje.

Jau penktą kartą Lietuvon atsilankęs, Tomas nebologai kalba lietuviškai, nors lituanistinėje mokykloje mokytis didelio noro nerodė. Kaip jis sako, Lietuva padeda jo kalbai — visi ten kalba lietuviškai! Jam patiko lietuvaitės — beveik visos gražios. Susipažinęs, bet adresais nesikeitęs, nes dabar turi draugę Amerikoje.

Apie skirtingą pragyvenimo lygį byloja ir Vilniaus oro uoste sutikta didelė grupė, apie 10-13 metų amžiaus Lietuvos vaikų, kurie su keliais palydoviais traukė Graikijon susipažinti su istoriniais paminklais.

Atostogų pabaigai — šešios dienos Paryžiuje. Tarp Vilniaus ir Paryžiaus savaiminis skirtumas — net negali lyginti tik truputį daugiau nei pusę milijono turinčio miesto su milijonine Europos žymybe. Paryžius nepaprastai švarus. Visur šiukšlių dėžės su plastmasiniais maišais, kurie taip ir prašosi įdėti šiukšlę. Vasaros metu Paryžius ištuštėja — gyventojai išvyksta poilsio į pietinėje šalies dalyje ar vakarinėse pakrantėse išsime-

čiusius nedidelius kaimelius. Tuo metu Paryžių, tarsi banguojanti jūra, užplūsta turistai. Gali išgirsti šimtus skirtingų kalbų. Muziejuose pilna lankytojų. Versalyje, Luvre žmonės išstovi po keletą valandų eilėse. Nuostabiai iškarpytos pievos, gėlynai, leidžia nuvargusiam turistui paganyti akis ir atsikvėpti. Motina Liza, žmonių susikurtame įvaizdyje, žymiai didesnė, kol nepamatai nedidelį, labai griežtai saugomą paveikslą. Įspūdi palieka Rodeno muziejus ir šalia esantis skulptūrų parkas, Notre Dame de Pari (Paryžiaus Dievo Motinos) katedra, Sacre Socur didinga bažnyčia, nuo kurios laiptų atsisveria puiki Paryžiaus panorama, D'Orsey imperionistų muziejus, Pere-Lachaise kapinės Montmartre, kur amžinam poilsui atgulę Prancūzijos žymybės... Ar gali būti Paryžiuje ir nepaplaukioti Sena, po garsiaisiais tiltais? Kitaip nepajusti miesto pulso, nesupajinti su tradicijomis, istorija. Milda visiems, dar tik besirušiantiems apsilankyti Paryžiuje, pataria apžiūrėti naktinį Paryžių. Tam yra ir specialus turistinis turas „Paryžius naktį“. Įspūdis nepakartojamas.

Šeima buvo apsistojusi vadinamame „Seimos“ viešbuty-

je, kur kainą vienai nakčiai 150 dolerių. Du atskiri kambariai. Į kainą įėjo tik pusryčiai su daugybe įvairiausių prancūziškų bandelių.

— Klausė, ar galima palyginti Lietuvos ir Prancūzijos maistą? Nenusveria nė vienas iš savo pusę — sakyčiau, viena-dai teigiamai. Maistas labai įvairus. Restoranuose geras, kartais ir išradingas, aptarnavimas. Pavyzdžiui, Fondiu restoranas Montmartre. Kai atsėdė prie stalo, atneša po vaikišką buteliuką raudono vyno su čiulputuku, kurio nenumausi, taip turi gerti. Yra tokių vietų, kur žmonės, kai baigia valgyti, nebegali paprastai išeiti — atsiranda užkarda — kėdė ir tada visi turi lipti per stalą. Tai sukelia ne tik gardaus juoko, bet retsykiais ir nepatogumų, ypač jaunoms panelėms su mini sijonukais. Vaikai lankėsi naktiniame kabarete. Ten niekas netikrina, kiek tau metų.

Pasakoti būtų galima ilgai, ilgai. Nesudėsi visko į kelis puslapius, o pagrindinis vasaros atostogų, skirtų kelioms, prisiminimas išlieka fotoalbumuose, vaizdajuostėse išlaikantiuose prisiminimus ilgiau, nei žmogaus atmintis.

Ligija Tautkuvienė
Tomo Šato nuotr.

Jauna Lietuva.

Aloyzas Vaičiūnas nuotrauka.

ZODIAKAS

MERGELĖ 08/23-09/22

Šiuolaikinis mokslas seniai įrodė, kad Žemė, Saulė, kitos planetos ir žvaigždės turi skirtingo įvairumo magnetinius laukus, kurie veikia žmogaus aplankytį giminių. Jį savo mašina vežiojo brolio duklė, kur senasis norėjo. Klausė, kuria kalba vaikai kalbėjo? Lietuviškai, bet tarpusavyje, ką čia slepti, daugiausia kalbėjo angliškai. Man atrodo, daugėja vidutiniškai gyvenančių žmonių. Kad Lietuvoje vien tik skurdžiai arba turuoliai — negalėčiau tvirtinti. Yra pasiturinčių. Vilniaus centre varguolių, ubagaujančių ištiesta ranka, nematėme, girdejome, kad jiems tai uždrausta. Sujaudino Kaune, kai viena labai švariai apsiengusi senutė priėjo prie mūsų mašinos ir ištiesusi ranką prašė išmaldos... Sakė — vaistams nuo širdies. Su-krapstėme, ką turėjome — du litus, daugiau neturėjome išsikeitę. Gavus išmaldą, išsitraukė rožinį, pradėjo melstis, garsiai sakydama: „Padėk jiems, Viešpatie“, ir pravirkė...

— Ar tavo aplinkos žmonės žiūrėjo į tave, jau daugelį metų gyvenančią Amerikoje, kaip į „auksinę kaukę“? Ar visi dejuoja ir nori išgauti dolerių? — Ne, nepasitaikė. Man patiko, kai jie sakė, kad ir po dvidešimties metų aš kalbu be jokio akcento (įsitikinusi, kad tie, kurie nori kalbėti su akcentu, tai gali daryti tik ir mėnesi pabuvoję svetur). Sutikau daug senų draugų klube „Po žodiakui“, maloniai praleidome laiką, atrodė, kad išsiskyrę nebuvome. Kaip gyvena

kalbėkite telefonu. Nupirkite ką nors vertinga savo vaikams. „2002 metams dangiškąjį poveikį darys ugningas Marsas ir didingasis Jupiteris, jie duos pradžią ilgam taikos laikotarpiui“. Tokia išvadą priėjo prancūzų specialistai, studijuojantys Nostradamą pranašystes. XVI amžiuje Prancūzijos pietuose gyvenęs aiškiaregys paliko didžiulį ir mišlų kupiną veikalą „Centurijos“, grindžiamą astrologiniais stebėjimais. Jo paveldo aiškintojai Prancūzijoje mano, kad 2002-iejį prasidės po ugninguoju Marso ženklu, ir laiko tai aktyvios šiuolaikinio pasaulio kovos su tarptautiniu terorizmu tąsa. Jie neatmeta galimybes, kad bus krizinių situacijų, taip pat ir pasaulio ekonomikoje. 2002-ųjų liepą, kaip pranašauja Nostradamus, Marsas ir Jupiteris „susitik“ Vėžio žvaigždynė, ir užsispyręs Marsas užleis kelią savo vainikuotajam varžovui. Todėl Žemė atsidurs teigiamos Jupiterio energijos zonoje. Tai leis nutraukti karus bei konfliktus. Ekonomika taip pat sulauks svarbių ir pozityvių sprendimų, grindžiamų tiksliais skaičiavimais ir pasitiki-mu savo jėgomis. Antrojoje metų pusėje sustiprės pasaulio politikos lyderių pozicijos. Jų pastangų dėka Žemėje įsiviešpataus ilga taika ir ramybė. Rugpjūčio 17-ąją Jupiteris iškeliavo iš Liūto ir įėjo į Mergelės ženklą...

*** Mergelės ženklo žmonės tinka dėvėti geltoną, tamsiai raudoną, rudą tonų drabužius, vengti šalti atspalviai.

Parengė L. T.

LIETUVOS VAIKAI

Kaune šiais metais elegetaujančių vaikų srautai padidėjo kone tris kartus. Laisvės alėja tampa ne tik pėsčiųjų, bet ir elgetų zona. Ypač šią vasarą 8-11 metų nepilnametė, rodos, rado nebologą „verslo“ sritį — prašyti pinigų iš kavinų ir restoranų lankytojų. Vargšus vaidinantys, vaikai giliai prašo išmaldos iš Laisvės alėjoje įsikūrusių kavinų ir barų klientų, o surinktus pinigus dažniausiai atiduoda prisigėrusiems tėvams ar išleidžia miesto kavinėse ir parduotuvėse. Tokie vaikai paprastai dėvi ne itin prastus drabužius, tačiau pasakoja neįtikinancias istorijas apie sunkią buitį, sergančius tėvus ir nežmonišką norą valgyti. Elgetaujantys vaikai erzina ne tik maitinimo įstaigų klientus, kavinų vadovus, bet ir į Kauną atvykusius užsieniečius. Kaip teigia „Kauno dienos“ žurnalistas, iš toliau nepastebimai stebėję vaikus, dauguma elgetaujančių vaikų išmaldos pinigų pasidalija su kitais vaikais, kurie laukia netoliese ir įdėmiai stebi, kaip sekasi „bendradarbiui“. Kai surenkama pakankamai pinigų, jie tuoj pat, netoliese esančiame kioske, išleidžiami — perkami saldumynai ir niekučiai.

Šių elgetaujančių vaikų nebegali sutramdyti net kavinų savininkai, kurie per tokius prašyvas praranda klientus. Vaikai nekreipia jokio dėmesio į kavinų šeimininkų ir darbuotojų perspėji-

mus, o neretai ir iškoneveikia įvairiais žodžiais. Kavinų savininkai negali atsistebėti, iš kur maži berniukai išmoksta tiek daug nešvankybų. Jei jiems ką nors pasako padavėjos, net grasina sumušti. Manoma, jei situacija nesikeis, kavinų lankytojų srautai iš centrinės miesto gatvės persikels į atokesnes vietas, nes tik ten po darbo dienos pavargę žmonės galės atsipalaiduoti.

*** Netrukus — rugsejo pirmoji, kuri pakvies moksleivius pradėti ar tęsti mokslo metus. Jau dabar žinoma, kad 20,000 problematiškų vaikų, iš nedarinių ar alkoholikų šeimų, mokyklius tėvus ir nežmonišką norą valgyti. Elgetaujantys vaikai erzina ne tik maitinimo įstaigų klientus, kavinų vadovus, bet ir į Kauną atvykusius užsieniečius. Kaip teigia „Kauno dienos“ žurnalistas, iš toliau nepastebimai stebėję vaikus, dauguma elgetaujančių vaikų išmaldos pinigų pasidalija su kitais vaikais, kurie laukia netoliese ir įdėmiai stebi, kaip sekasi „bendradarbiui“. Kai surenkama pakankamai pinigų, jie tuoj pat, netoliese esančiame kioske, išleidžiami — perkami saldumynai ir niekučiai.

Šių elgetaujančių vaikų nebegali sutramdyti net kavinų savininkai, kurie per tokius prašyvas praranda klientus. Vaikai nekreipia jokio dėmesio į kavinų šeimininkų ir darbuotojų perspėji-

mus, o neretai ir iškoneveikia įvairiais žodžiais. Kavinų savininkai negali atsistebėti, iš kur maži berniukai išmoksta tiek daug nešvankybų. Jei jiems ką nors pasako padavėjos, net grasina sumušti. Manoma, jei situacija nesikeis, kavinų lankytojų srautai iš centrinės miesto gatvės persikels į atokesnes vietas, nes tik ten po darbo dienos pavargę žmonės galės atsipalaiduoti.

*** Šiais mokslo metais Lietuvos mokyklose pagausės kompiuterių. Jei praeitais mokslo metais vienas kompiuteris tekdavo apytikriai 70-čiai moksleivių, tai šiais metais vienas kompiuteris teks 40-čiai, o kai kuriose mokyklose ir 20-čiai moksleivių. Visos mokyklos ir darželiai turės mažiausiai vieną kompiuterį, — teigia švietimo ministras A. Monkevičius.

Parengta pagal įvairią žiniasklaidą. L.T.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Ketvirtadienį, rugpjūčio 24 d., 1:45 val.r. savo namuose Clevelande vežio ligos pakirstas mirė Gytis Barzdukas. Velionis buvo lietuvių kalbos mokytojo ir Lietuvių Bendruomenės Amerikoje vieno kūrėjų ir pirmojo pirmininko Stasio Barzduko ir Albinos Barzdukienės sūnus. Arvydo ir Aušros Babickienės brolis. Nuliūdę liko žmona Vida, sūnus Gytis, Danius ir Vidas, daug gimių. Po Prisikėlimo Mišių Dievo Motinos parapijos bažnyčioje velionis bus laidojamas pirmadienį, rugpjūčio 26 d., Clevelande.

Lietuvių fondo 8-sios metinės Golfo žaidynės vyks rugsėjo 22 d., sekmadienį, Old Oak Country club, Orland Park, IL. Suinteresuoti golfo žaidėjai kviečiami jau iš anksto registruotis, kreipiantis į Vyta ir Aldoną Vaitkus tel. 630-243-8178.

Vėlyvą vasaros gegužinę rengia Lietuvių verslo taryba (Lithuanian Business Council). Gegužinė vyks rugpjūčio 25 d., sekmadienį, nuo 1 val. p.p. iki 5 val.p.p. Ateitininkų namuose (12690 Archer Ave., Lemont, IL). Bus proga pasivaišinti skaniais valgiais ir pasikalbėti su bendraminčiais, sužinoti apie Lietuvos prezidento V. Adamkaus delegacijos vizitą JAV. Daugiau informacijos skambinant Indrei tel. 312-337-6293 arba rašant internetu indrele@voyager.net

ILLINOIS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ GEGUŽINĖ

Illinois lietuviai respublikonai kviečia į metinę gegužinę rugpjūčio 25 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centro sode lyje. Pradžią – 12 val. Bus skanūs lietuviški pietūs, baras su įvairiais gėrimais ir „Kalnapilio“ alučiu, turtingas „laimės šulinys“ ir Broniaus Mūro orkestras.

Tarp svečių dalyvaus kandidatas į gubernatorių Jim Ryan, valstijos senatoriai Kirk Dillard ir Christine Radogno, valstijos atstovai Patty Bellock, Anne Zickus ir Eileen Lyon. Taip pat dalyvaus didelis lietuvių draugas, buvęs Kongreso atstovas ir sekretorius Veteranų reikalams Edward Derwinski.

Atvykstantys svečiai senatoriai ir atstovai buvo Illinois Senate ir Atstovų rūmuose surengtos rezoliucijos, remiančios Lietuvos įstojimą į NATO, sponsorai. Lietuviai respublikonai kviečia jus ne tik gražiai praleisti vasaros popietę, bet ir susipažinti su atvykstančiais svečiais.

Draugo fondas gavo pranešimą iš advokatų įstaigos, kad a.a. **Casimir Toliušis**, Draugo fondo narys, testamentu paliko 2,000 dolerių Draugo fondui. Didžioji jo palikimo dalis yra paskirta jo giminėms Lietuvoje.

Meno mokyklėlė skelbia naujųjų mokslo metų pradžią. Atidarymas, trumpa meninė programa ir registracija vyks ketvirtadienį, rugsėjo 5 d., 6:30 val.v. Lemonte, Pasaulio lietuvių centre. Čikagos skyriuje (Jaunimo centro patalpose) registracija rengiama rugsėjo 7 d., šeštadienį, nuo 10 val.r. Smulkesnė informacija tel. 630-620-9904.

Prizas – bilietai į „Mango“ koncertą dar neatsiimti po „Draugo“ gegužinės loterijos. Šio laimingo bilieto Nr. 294726 savininkas kviečiamas savo prizą kuo greičiau atsiimti, nes koncertas – ne už kalnų.

Pedagoginis lituanistikos institutas Jaunimo centre, Čikagoje, pradeda naujus mokslo metus. Registracija vyks rugsėjo 7 d., šeštadienį, nuo 9 val.r. Kviečiame visus, baigusius aukštesniąją lituanistinę mokyklą ir neseniai atvykusius iš Lietuvos, studijuoti dieniniame ir neakivaizdiniame skyriuose. Amerikiečių universitetai ir kolegijos užskaito gautus kreditus. Smulkesnė informacija skambinant į PLI tel. 773-434-4545 arba Mildai tel. 708-409-0216.

Vincas Urbaitis, gyvenantis Cleveland, OH, dar pavasario vajuje Draugo fondui dovanavo 32 „Prudential“ akcijas (1,000 dolerių vertės). Ona Urbaitienė yra Draugo fondo narė su 300 dol. įnašais. Akcijos ir įnašai, pervesti į DF investavimus, sudaro 1,300 dol. sumą, kuri **Vinčą ir Oną Urbaičius** pakelia į **Draugo garbės narius**. Labai dėkojame už paramą Draugo fondui ir sveikiname naujus DF garbės narius.

Informacinė radijo laida „Studija R“, dabar transliuojama nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 4 iki 5 val.p.p. Čikagos laiku, norėtų pakeisti transliacijos laiką į rytinį – nuo 8 iki 9 val.r. Šiomis dienomis paskelbta apklausa – ar būtų toks laikas patogesnis Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Iowa valstijų lietuviams? Malonekite paskambinti į „Studijos R“ redakciją ir pasakyti savo nuomonę tel. 708-386-1556. Signalas būtų dvigubai stipresnis už dabartinį ir pasiektų daugiau klausytojų. Praneškite kuo greičiau!

Nijolė ir dr. Jonas Dėdinai, gyvenantys Parrich, FL, atsiuntė 120 dol. auką, skirtą paremti a.a. rašytojo Jurgio Jankaus užbaigtos knygos „Pušis“ išleidimą su tokiu prierašu: „Siunčiu auką. Galvoju, kad „Pušis“ tai bus gal ir svarbiausi jo gyvenimo apmąstymai. Linkiu sėkmės ir laukiame greito knygos išleidimo“. Auką galima siųsti Lithuanian Writers Association vardu, c/o Stasys Džiugas, 5729 Edge Lake Dr., Oak Lawn, IL 60453-4509.

Čikagos lituanistinė mokykla laukia savo mokinių rugsėjo 7 dieną. Kviečiame atvykti visus, kurie nori geriau išmokti savo šalies kalbą, žinoti jos istoriją, geografiją. Priimami vaikučiai nuo 3 metų (kiškių darželis) iki 15 metų (dešimta klasė). Mokslo metų atidarymas – 8:30 val.r., po to vyks registracija. Jaunimo centro adresas – 5620 S. Claremont Ave. Jeigu turite klausimų dėl registracijos, prašome kreiptis į Laimą Apavičienę tel. 708-361-5545. Čikagos lituanistinei mokyklai reikalingi lietuvių kalbos ir tautinių šokių mokytojai. Prašome kreiptis į mokyklos direktorę Jūratę Dovilienę tel. 630-832-6331.

Julia ir Jonas Kučinskai, gyvenantys Sunny Isles Beach, FL, atsiuntė 50 dol. auką, skirtą paremti a.a. rašytojo Jurgio Jankaus užbaigtos knygos „Pušis“ išleidimą. Auką galima siųsti Lithuanian Writers Association vardu, c/o Stasys Džiugas, 5729 Edge Lake Dr., Oak Lawn, IL 60453-4509.

Meno mokyklėlei 2002-2003 mokslo metams reikalingi dailės dainavimo (chorvedžiai), dramų, kanklių, smuiko, birbynės specialistai, turintys darbo patirtį su vaikais. Dirbti – ne visą laiką (part time). Skambinkite tel. 630-620-9904.

Rugpjūčio 25 d., ši sekmadienį, Pulaski Woods, Grove 2 Forest Preserve District, Palos Hills, rengiama gegužinė vasarai palydėti. Čia galėsite pasivaišinti šaltu alumi, užkasti karštais šašlykais bei lietuviškais cepelinais, sustypti lietuvišką polką, pasižokti diskotekoje. Mažieji gegužinės lankytojai galės leisti laiką „Jump Tank“ žaidime. Vyks loterija ir įvairūs žaidimai. Pradžią – 10 val.r. Gegužinę rengia ir finansuoja „Foresight Business Consulting Inc.“ ir „Show Time Entertainment“. Smulkesnė informacija tel. 708-267-1527.

Klaidos atitaisymas. „Draugo“ rugpjūčio 20 d. laidoje, 6 psl. straipsnyje „Vienas neramus žmogus ir didelė jo akcija“ turėtų būti: „Illinois lietuvių respublikonų pirmininkas Anatolijus Milunas“. Atsiprašome. **Redakcija**

Jim Ryan, respublikonų kandidatas į Illinois gubernatoriaus postą rudens rinkimuose, maloniai priėmė Illinois Respublikonų lygos pakvietimą dalyvauti š. m. rugpjūčio 25 d. gegužinėje Pasaulio lietuvių centro sode lyje. Numatoma turėti ir daugiau žymių valstijos politikų. Gera proga lietuviams pasirodyti esant aktyviems Amerikos politiniame gyvenime. Nuotraukoje – Jim Ryan, jo žmona Marie ir lietuviai respublikonai, rugpjūčio 14 d. dalyvavę Illinois State Fair Springfielde Gubernatoriaus dienos renginyje. Iš kairės: Mindaugas Baukus, Anatolijus Milunas, Jim Ryan, Marie Ryan, Pranas Jurkus ir Leonas Maskaliūnas.

Vytauto Jasinevičiaus nuotr.

PABENDRAVIMO PIETŪS

Palaimintojo Jurgio Matulaičio misija kviečia visus praleisti malonią popietę Lemon-te, Pasaulio lietuvių centro didžiojoje saleje, š. m. spalio 6 d. 12 val.

Pietus gamins Aldona Šoliūnienė, gros Broniaus Mūro orkestras. Stalus ar vietas užsisakykite skambindami Baniutei Kronienei tel. 630-968-0184.

Festivallai

Tradicinis, jau 24-asis Čikagos džiaz festivalis šiais metais bus trumpesnis ir tęsis nuo ketvirtadienio iki sekmadienio, rugpjūčio 29-rugsėjo 1 dienos. Festivalio koncertai vyks trijose Grant Parko scenose. Ketvirtadienį ir penktadienį muzikantai gros nuo 4 val.p.p. iki 9:30 val.v., o šeštadienį ir sekmadienį – nuo 11 val.r. iki 9:30 val.v. Šįkart daug dėmesio bus skiriama istorinėms džiaz figūroms – Ahmal Jamal, Chico Hamilton, Phil Woods, Mal Waldron, Shorter ir Von Freeman. Džiaz mėgėjai prieš vakarinius koncertus ketvirtadienį ir penktadienį gali užsukti į Čikagos kultūros centrą (Chicago Cultural Center; 78 E. Washington Str.), kur nuo 12:15 val.p.p. muzikantai pasirodys Claudia Cassidy Theatre saleje, o ketvirtadienį – ir 4:30 val.p.p. Preston Bradley saleje. Daugiau informacijos tel. 312-744-3370 arba internete www.cityofchicago.org/speialevents

„Draugo“ knygynėlyje

Knygoje „Tautos fondas“, išleistoje 2002 m. „Draugo“ spaustuvelyje, surinkta istorinė, bibliografinė medžiaga, kuri plačiai pasakoja apie VLIKo atsiradimą, jo veikėjus, apie VLIKo veiklą Lietuvoje, Vokietijoje, Amerikoje, Lietuvių Chartos paskelbimą, Tautos fondo įkūrimą ir veiklą, Tautos fondo paramą VLIKui ir t.t. Spausdinami Tautos fondo įstatai, minimi didžiojo New Yorko Tautos fondo darbuotojai, spausdinamas Tautos fondo rėmėjų vardynas, rašoma apie igaliotinius ir atstovybes, metinius susirinkimus, didžiuosius darbus. 480 psl. knygos kietais viršeliais kaina – 35 dol., persiuntimo mokesčio – 3.95 dol. (Illinois gyventojai dar prideda 8.75 proc. mokesčių).

„Draugo“ rėmėjai

Pranas ir Žibutė Prancevičiai, gyvenantys Lemont, IL, atsilygindami už „Draugo“ pokylio laimėjimų bilietėlius, atsiuntė 40 dol. auką. Esame labai dėkingi!

Vakaru Pennsylvanijos Lietuvių piliečių draugija (Lithuanian Citizens' Society of Western Pennsylvania), prasitęsda „Draugo“ prenumeratą, mūsų išdą praturtino 100 dol. auka. Tariame nuoširdų ačiū!

Sofija Jelionienė, gyvenanti Darien, IL, atsilygindama už „Draugo“ pokylio prizų bilietėlius, pridėjo 40 dol. auką. Ačiū už paramą!

Skelbimai

• **Amerikos Lietuvių radijas**, vad. Anatolijus Šlutas – kiekvieną sekmadienį 7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903, adresas: 4459 S.Francisco, Chicago, IL 60632.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 23 d.: Šv. Rozė Limietė; Baumilas, Gilius, Girmantas, Liudytė, Pilypas, Tautgaile. Juodojo kaspino diena Lietuvoje.

Rugpjūčio 24 d.: Alicija, Audronis, Baltramiejus (Baltrus), Michalina, Mykolė, Rasuolė, Viešvilas.

TARP MŪSŲ KALBANT

VILNIEČIO MOKSLININKO IŠPŪDŽIAI TEXAS VALSTIJOJE

„Draugo“ dienraštyje kelimą kartų buvo rašyta apie lietuvininkus, kurie prieš maždaug pusantro šimto metų atvykę į Ameriką, išsikūrė Texas valstijoje, netoli Yorktown miestelio.

Dr. Vytis Čiubrinskas (antropologas), Fulbright stipendininkas, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro kvietimu, neseniai lankė Texas valstijoje ir atliko ten gyvenusių lietuvininkų bei jų palikuonių pirminį tyrinėjimo projektą. Praėjusią savaitę šiame dienraštyje buvo pradėtas pasikalbėjimas su dr. V. Čiubrinsku. Štai pasikalbėjimo pabaiga.

— **Gerbiamas, sakykite, koks yra jūsų atliktos ekspedicijos „grobis“?**

— Grobis, sakčiau, gana geras, nes lauko tyrinėjimuose arba ekspedicijoje išbuvau visas tris dienas. Ir tos dienos prabėgo kaip pusvalandis, kadangi nebuvo laiko nei atsikvėpti, nei telefonu paskambinti, nei normaliai užkasti. Dėl to rezultatai yra dziuginantys. Yra padaryta antkapių paminklų atspaudų, įvairių dokumentų ir ankstyvųjų ateivių (lietuvininkų) rašytų laiško kopijų. Vieni laiško buvo rašyti iš Yorktown, Galveston ar Houston, o kiti iš Šilutės, Juodkrantės, Klaipėdos, Karaliaučiaus.

— **Reikėtų sakyti, jog tuometiniai išeiviai (lietuvininkai) buvo gana raštingi žmonės?**

— Taip. Jie buvo labai raštingi ir jų kalba buvo nepaprastai graži. Jų kalboje mažai germanizmo. Tai mane labai nustebino. Kita, kaip Jūs sakote, grobio dalis, yra didelė vaizdinė. Padariau daugiau 300 fotonuotraukų, kuriose daugiausia atsispindi lietuvininkų kapinės, bažnyčios, sodybos, gyvenamoji aplinka.

Taipgi padariau unikalių daiktų nuotraukų. Pavyzdžiui, verpimo ratelis, atsivežtas iš Mažosios Lietuvos. Dabar tas ratelis eina iš rankų į rankas, iš kartos į kartą. Taipgi daugybė perfotografuotos dokumentikos, įvairių senų nuotraukų. Be to, turėjau pasikalbėjimų. Klausinėju apie jų lietuviškumą, jų giminės istoriją, ką jie atsimena iš savo senelių ir prosenelių? Jie labai vertina savo lietuvišką kilmę.

— **Mūsų knygoje, mūsų mokyklų vadovėliuose teigiama, kad pirmieji ateiviai iš Lietuvos kūrėsi Pennsylvanijoje ir daugiausia dirbo anglių kasyklose. Dabar aiškėja, kad ateiviai iš Mažosios Lietuvos atvyko dar anksčiau. Sakykite, ar įmanoma tuo sudominti atitinkamas Lietuvos institucijas?**

— Ne tik įmanoma, bet aš jaučiu pareigą, tai padaryti. Tačiau gali kilti klausimas, o kur jų veikla, bažnyčios, mokyklos? Į šį klausimą atsakyti nebūtų lengva. Tačiau yra kitokių lietuviybės įrodymų. Kaip antai, lietuviškai rašyti laiško, lietuviškos maldaknygės, verpimo ratelis, žuvims gaudyti tinklas, daugybė rankdarbių. Aš manyčiau, kad mes turėtume šie tiek pakoreguoti savo knygas ir vadovėlius. Žinia, reikia skubėti, reikia tęsti pradėtą darbą, pradėtus pasikalbėjimus apie jų promociutes, prosenelius ir t.t.

— **Aš manyčiau, jog šiandien galima drąsiai sakyti, kad Jūsų aplankyti žmonės yra tikrai mūsų šaliai, nors jie nežino vieną kitą lietuvišką žodį. Ar ne?**

— Aš tikrai sutikčiau su

Jūsų pasakymu, jog taip galima teigti. Aš dar norėčiau pridurti, kad tie žmonės, atvykę iš kaizerio valdytos Vokietijos pakraščio, buvo liuteronai ir daugiausia dvikalbiai. Iš daugelio duomenų matyti, jog jie buvo labai raštingi ir energingi. Jie atsivežė savo daiktų, kaip verpimo ratelį, žuvims gaudyti tinklą ir kt. Atsivežė savo nagingumą, sumanymų tvirtybę. Jie ėmėsi ne tik ūkininkavimo, bet ir verslo. Atrodo, kad jie kurį laiką tarpą jautėsi lietuviais, šnekėjo lietuviškai. Jų palikuonai labai didžiuojasi savo kilme ir savo giminaičių susitikimuose (suvažiavimuose) visada pabrėžia savo lietuvišką kilmę. Taipgi reikia pasakyti, kad juose dideja susidomėjimas nuvykti į Lietuvą ir surasti savo protėvių tėviškes, sodybas. Tai mane dziugina. Jie laikytini 100 proc. lietuviais, arba, geriau pasakius, lietuvininkais.

Maria Kirlicks Gelszus, kilusi iš Kirlicken, Šilutės apylinkės, 1857 m. atvykdamą į JAV, atsivežė verpimo ratelį. Nuotraukoje – dabartinė ratelio paveldėtoja, proanukė Myrtle Schlichting.

V. Čiubrinsko nuotr.

— **Jų dauguma atvyko iš Heydekrug apylinkių. Kažin, ar jiems yra žinoma, kad Heydekrug yra Šilutė?**

— Taip. Jiems yra žinoma. Ir kaip anksčiau sakiau, yra norintių ten nuvažiuoti. Tai labai dziugina, kaip dziugina faktas, kad yra pastatytas žymeklis, kuriame įamžinta jų lietuviškoji praeitis. Jie stengias pabrėžti, kad Heydekrug nėra Vokietijoje ar Rytų Prūsijoje, bet Lietuvoje. Įdomu, kad jų lietuviškumas atsispindi ir laikraščių nekrologuose, kad tas ir tas buvo gimęs, ne kur kitur, bet Lietuvoje.

— **Man atrodo, kad jie savo dvasia yra lietuviškesni už kai kuriuos kitus, JAV gyvenančius, mūsų tautiečius, nors jie ir nekalba lietuviškai.**

— **Pritariu Jūsų žodžiams. Ar Jūs, sugrįžę į Lietuvą, teiksitės pakartoti, tai, ką dabar man pasakojate?**

— Žinoma. Aš pasistengsiu, kiek tik įmanoma, pareklamuoti šį unikalių faktą. Aš

Alvin Stachos ir Patsy Hand, Texas gyvenusių lietuvininkų palikuonai, atvirai didžiuojasi savo lietuviška kilme.

V. Čiubrinsko nuotr.

Texas valstijoje gyvenę lietuvininkai melsdavosi iš lietuviškų maldaknygių ir skaitydavo Tiltėje lietuvių kalba išleistas religines knygas. Nuotraukoje – vienos religinės knygos titulinis puslapis.

V. Čiubrinsko nuotr.

tikrai nenorėčiau nuošalyje palikti pradėto projekto ir jį, jei bus įmanoma, tęsti toliau.

— **Na, o kuo mes, Amerikos lietuviai, galėtume prisidėti prie tolimesnio tyrinėjimo?**

— Labai geras klausimas. Iš tikrųjų žinodamas, kokia yra plati Amerikos lietuviybė ir kiek daug yra Amerikos lietuvių kilmės žmonių, o, kita vertus, nedaug veiklių žmonių, aš nedrįščiau tiksliau prognozuoti. Gal, sakau, reikėtų viltis trečiosios lietuvių ateivių bangos geranoriškumu. Galbūt atsirastų žmonių kaip Gedrimas, Reneckis ir kiti. Be abejo, LTSC dirbantieji tikriausiai inicijuos tolimesnį tyrinėjimą. O apskritai, tai manyčiau, kad pirmiausia reikėtų, kiek įmanoma skubiau sugrįžti į vietą ir daryti pasikalbėjimus su tais, kurie gali nusinėti į nežinią daugybę labai vertingos informacijos. Paminklai ir dokumentai gali dar truputį palaukti, bet žmonės ir laikas nelaukia.

— **Visas Jūsų parvežtas turtas, kurį anksčiau pavadiniau grobiu, dabar yra laikomas Čikagoje veikiančiame Lituanistikos tyrimo ir studijų centro archyve.**

— Tikrai taip. Aš, viską su tvarkės ir pasikalbėjęs su centro vyriausiu vadovu dr. Jonu Račkausku, perdaviau archyvo vadovei Skirmantei Miglinienei. Taigi, galima sakyti, dabar jau egzistuoja atskiras Texas lietuvių fondas.

— **Gal dar ką galėtumėte pridurti?**

— Aš manau, kad būtina pasakyti, jog tenykščių lietuvių kilmės žmonių protėviai dalyvavo Pilietinio karo eigoje. Tai yra pažymėta ir mano anksčiau minėtame žymeklyje. Taipgi norėčiau išreikšti padėką ir pagarbą man talkininkavusiems asmenims. Ypatingai Patsy Hand, Beverly Bruns, Alvin Stachos ir kitiems.

— **Ačiū už gausią informaciją. Ačiū už pasikalbėjimą. Linkime geriausios sėkmės ir tariame iki malonaus pasimatymo. Kalbėjosi Petras Petrutis**